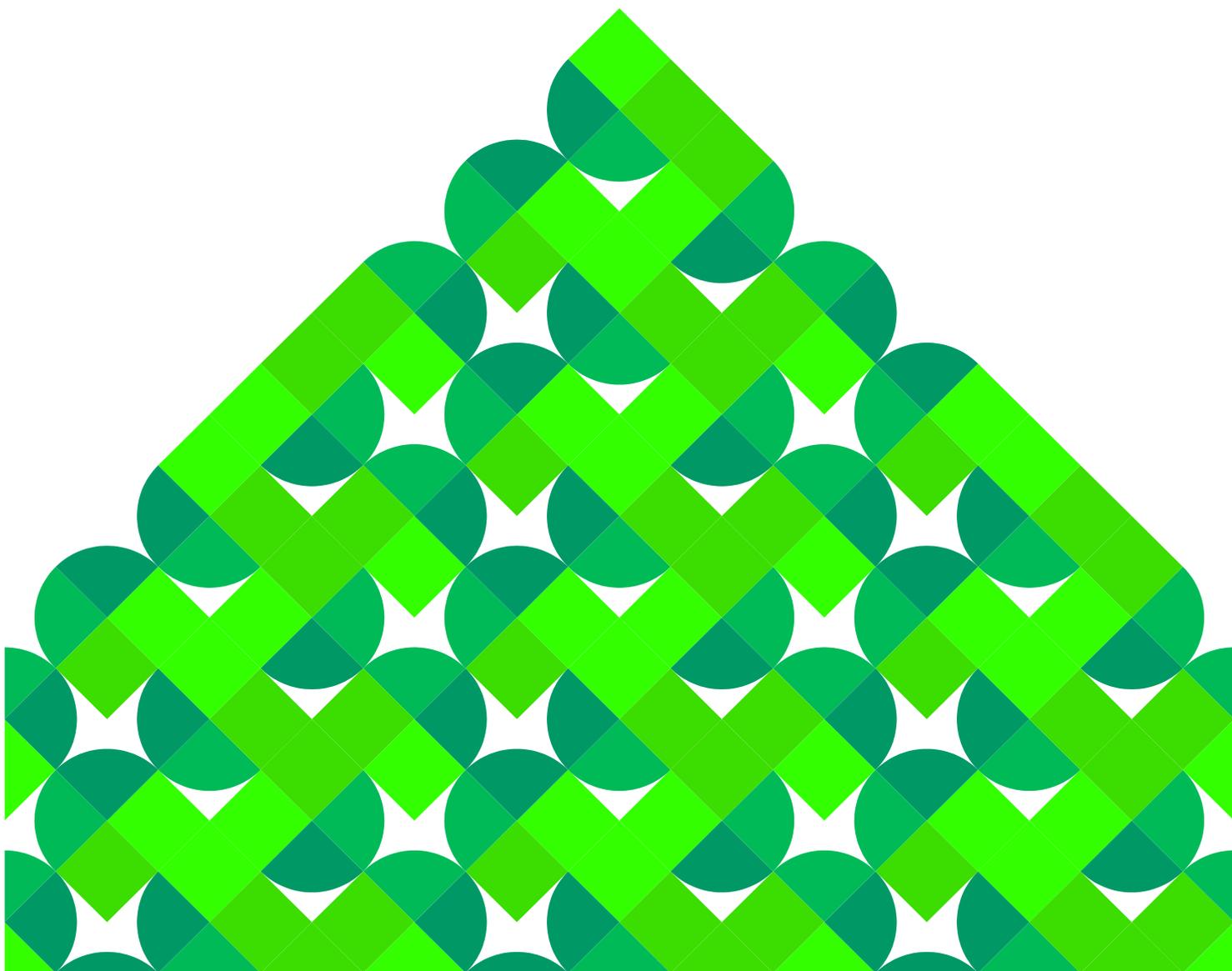

Bilaga med statistik och fakta

Uppföljning av funktionshinderspolitiken 2019

Myndigheten för delaktighet är en kunskapsmyndighet som arbetar inom funktionshindersområdet. Vi arbetar för att alla, oavsett funktionsförmåga, ska kunna vara fullt delaktiga i samhället.

Myndigheten för delaktighet, 2020

Bilaga med statistik och fakta - Uppföljning av funktionshinderspolitiken 2019

Publikationen finns att ladda ner från myndighetens webbplats www.mfd.se.

Alternativa format kan beställas från Myndigheten för delaktighet.

Postadress: Myndigheten för delaktighet, Box 1210, 172 24 Sundbyberg

E-post: info@mfd.se

Telefon: 08-600 84 00

Innehåll

Inledning	4
Utbildning	6
Särskilt stöd	6
Utbildningsnivå	7
Andra skolformer	8
Arbetsmarknad och sysselsättning	10
Personer med funktionsnedsättning på arbetsmarknaden	10
Självskattad nedsatt arbetsförmåga	13
Arbetsmarknadssituation	13
Anpassningar på arbetsplatsen	18
Daglig verksamhet	19
Ekonomi och försörjning	21
Disponibla inkomster	21
Inkomster från transaktionssystemet	22
Hälsa	26
Upplevd hälsa	26
Friluftsliv	28
Transporter	30
Demokrati	32
Media	35
Tillgänglig media	35
Medievanor hos barn och unga	37
Byggd miljö	39
Enkelt avhjälpna hinder	39
Bostadsförsörjning särskilda boenden	40
Uppföljning av samhällets aktörer	41
Uppföljning av kommuner 2019	41
Uppföljning av regioner 2019	46
Uppföljning av myndigheter 2019	51

Inledning

Myndigheten för delaktighet redovisar utvecklingen inom funktionshinderspolitiken i en samlad rapport varje år. Till rapporteringen finns denna bilaga med aktuell statistik och kunskap inom funktionshindersområdet.

Att uppnå jämlikhet i levnadsvillkor är en bärande del i det nationella målet för funktionshinderspolitiken. Att använda uppgifter från befolkningsundersökningar för att jämföra kvinnor och män med funktionsnedsättning med den övriga befolkningen är därför viktigt för att kunna följa upp arbetet med att nå målet.

Syftet med denna sammanställning av statistik och kunskap är att förbättra möjligheterna att samlat hitta uppgifter om funktionshinderspolitiken som annars återfinns inom en rad områden och undersökningar. Här presenteras uppföljningsresultat och uppgifter om levnadsvillkoren för personer med funktionsnedsättning, i första hand publicerade under 2019.¹ Eftersom funktionshinderspolitiken är tvärsektoriell är ambitionen att täcka så många områden som möjligt. I bilagan presenteras därför uppdaterad statistik från undersökningar där levnadsvillkoren hos personer med funktionsnedsättning kan jämföras med den övriga befolkningen.

Artikel 31 i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning betonar behovet av statistik för att kunna identifiera brister och förbättra utformningen av den nationella politiken. Av artikeln framgår också att statistiken behöver kunna brytas ner på ett ändamålsenligt sätt. I nuläget finns inte funktionsnedsättning som bakgrundsvariabel i alla undersökningar som genomförs eller beställs av statliga myndigheter. För att kunna följa utvecklingen inom flera samhällsområden behöver frågor om

---

¹ Statistik från SCB:s undersökning av levnadsförhållanden presenteras i nuläget vartannat år, varför ingen ny statistik där personer med funktionsnedsättning kan jämföras med övrig befolkning presenteras i denna bilaga. Ytterligare resultat från den senaste undersökningen finns att läsa i bilagan till MFD:s uppföljning av funktionshinderspolitiken 2018.

funktionsnedsättning finnas med i undersökningar som ligger till grund för beslut och prioriteringar inom olika politikområden.

Statistiken om befolkningens levnadsvillkor förändras

En förändrad undersökning av levnadsförhållanden kommer att påbörjas av SCB under 2021. Undersökningen genomgår förändringar, bland annat med anledning av den kommande ramlagen avseende social statistik inom EU (IESS). Inom funktionshindersområdet innebär förändringen ett långsiktigt större urval. Detta resulterar i bättre möjligheter att följa utvecklingen i levnadsvillkor över tid och med en tätare frekvens. En annan trolig konsekvens är att det kommer att gå lättare att bryta ner statistiken i undergrupper. Det blir inte längre nödvändigt att slå samman två års undersökningar för att få ett tillräckligt material. Det finns heller inga planerade tidsseriebrott, vilket innebär att nya tidsserier med jämförelser kan presenteras inom några år. SCB delrapporterar uppdraget avseende statistik om levnadsförhållanden för personer med funktionsnedsättning 28 februari 2020 och slutredovisar 28 februari 2021².

---

² Regeringsbeslut 2019-05-09 S2019/02245/FST (delvis). Uppdrag avseende statistik om levnadsförhållanden för personer med funktionsnedsättning.

Utbildning

Vuxna personer med funktionsnedsättning har en lägre utbildningsnivå jämfört med övriga befolkningen. Vad gäller barn med funktionsnedsättning som går i skolan i dag är det svårt att följa måluppfyllnaden genom statistik.

De allra flesta elever med funktionsnedsättning går i grund- eller gymnasieskolan. Hur många elever med funktionsnedsättning som går i grund- och gymnasieskolan finns det ingen statistik över. Ibland har elever med funktionsnedsättning så specifika behov att de går i andra skolformer, se avsnitt längre ned.

Särskilt stöd

Särskilt stöd i skolan innebär omfattande och varaktiga insatser som beslutas av rektor och som dokumenteras i ett åtgärdsprogram. En del elever med funktionsnedsättning är i behov av särskilt stöd. I brist på mer exakt data om villkor för elever med funktionsnedsättning väljer MFD att ha med detta. I grundskolan omfattas 5,3 procent av eleverna av ett åtgärdsprogram vilket motsvarar drygt 55 000 elever. Fler pojkar än flickor har åtgärdsprogram, 6,7 procent jämfört med 3,7 procent. Andelen elever med särskilt stöd inom ramen för ett åtgärdsprogram har legat relativt konstant runt 5 procent sedan 2014. Då skedde det en kraftig minskning som ett troligt resultat av att skollagen reviderades 2014.³

Som framgår av tabell 2 skiljer sig andelen elever med åtgärdsprogram i olika årskurser. Andelen minskar mellan årskurs 6 och årskurs 7, för att sedan öka igen. Den högsta andelen finns i årskurs 9. Detta följer samma mönster som under de senaste åren. I årskurs 9 har andelen med åtgärdsprogram ökat mest mot det föregående läsåret. Ökningen är 0,5 procentenheter.

---

³ Skolverket. PM, Särskilt stöd i grundskolan läsåret 2018/19. Dnr: 2018:1562.

Tabell 1. Andel (procent) flickor och pojkar med åtgärdsprogram i grundskolans årskurser 1–9, läsåret 2018/19.

Årskurs	Samtliga	Flickor	Pojkar
1	1,4	0,7	2,1
2	3,4	2,0	4,8
3	5,1	3,4	6,6
4	5,7	3,9	7,4
5	6,7	4,5	8,7
6	6,9	4,8	8,8
7	4,4	3,1	5,6
8	6,5	5,2	7,8
9	8,3	6,8	9,6
Totalt årskurs 1–9	5,3	3,7	6,7

Källa: Skolverket, Sveriges officiella statistik.

Rapporterade brister i det särskilda stödet

Skolinspektionen ser brister i arbetet med extra anpassningar och särskilt stöd i grund- och gymnasieskolan. En stor andel av skolorna, 38 procent av grundskolorna och 28 procent av gymnasieskolorna, bedömdes ha brister på detta område 2018. Skolorna saknar rutiner och arbetssätt för att tillräckligt snabbt upptäcka och sedan ge stöd i rätt omfattning till elever i behov av extra anpassningar och särskilt stöd.⁴

Utbildningsnivå

Personer med funktionsnedsättning har en lägre utbildningsnivå jämfört med övrig befolkning. Drygt 33 procent av personer med funktionsnedsättning i åldern 30–64 år har eftergymnasial utbildning. I den övriga befolkningen är andelen drygt 46 procent. Omvänt så är det 17 procent av personer med funktionsnedsättning som har förgymnasial nivå som högsta avslutade utbildning, att jämföra med 9 procent i den övriga befolkningen. Kvinnor har

⁴ Skolinspektionen (2019) Årsrapport 2018. Skillnader i skolkvalitet och strategisk styrning.

generellt en högre utbildningsnivå än män. Dessa skillnader återfinns även mellan kvinnor och män med funktionsnedsättning.⁵

Andra skolformer

Utöver grund- och gymnasieskola finns särskolan och specialskolan som är ytterligare skolformer för vissa elever med funktionsnedsättning. Särskolan är för elever med intellektuell funktionsnedsättning som inte bedöms kunna nå kunskapskraven i grund- eller gymnasieskolan. Specialskolan är till för barn som på grund av sin funktionsnedsättning eller andra särskilda skäl inte kan gå i grundskolan eller grundsärskolan, exempelvis elever med dövhet. Antalet elever i och sär- och special-skolan samt kommuner med respektive skolform framgår av tabell 2.

Tabell 2. Antal elever och skolkommuner, läsåret 2018/19.

	Antal elever	Antal skolkommuner
Grundsärskola	11 140	283
Gymnasiesärskola	6 172	158
Specialskola	659	6
Särvux	3 670	178

Källa: Skolverket, Sveriges officiella statistik.

Granskning av grundsärskolan

Grundsärskolan ska utveckla elevernas kunskaper så långt det är möjligt enligt utbildningens mål. Som framgår av tabell 2 finns drygt 11 000 elever i grundsärskolan läsåret 2018/19. Riksrevisionen har under 2019 granskat den statliga styrningen, stödet och uppföljningen av grundsärskolan sedan skolreformen 2011. Granskningens resultat kan sammanfattas som att:

- Grundsärskolans lärare har tillgång till avsevärt färre bedömningsstöd än grundskolans lärare för att kunna bedöma elevernas kunskaper.
- Det framgår inte tydligt varför grundsärskolan inte omfattas av revideringen av läroplanen från juli 2019 som behandlar trygghet och studiero.

⁵ SCB:s undersökning av levnadsförhållanden (ULF) 2016/17.

- Elever som läser ämnesområden har en lägre total garanterad undervisningstid än övriga elever i de obligatoriska skolformerna.
- Det saknas kunskap om kunskapsutvecklingen för eleverna i grundsärskolan. Det saknas också information om grundsärskolans förutsättningar att utveckla elevernas kunskaper, om skillnader mellan grundsärskolor och huvudmän samt om utvecklingen i grundsärskolan över tid. Dessa brister visas även av regeringens redovisning till riksdagen i budgetpropositioner⁶ under de senaste åren.⁷

---

⁶ Prop. 2018/2019:1, prop. 2017/18:1, prop. 2016/17:1, prop. 2015/16:1, prop. 2014/15:1, prop. 2013/14:1, prop. 2012/13:1, prop. 2011/12:1, prop. 2010/11:1.

⁷ Riksrevisionen (2019) Grundsärskolans kunskapsuppdrag – styrning, stöd och uppföljning. RIR 2019:13.

Arbetsmarknad och sysselsättning

Cirka 750 000 personer i åldrarna 16–64 år har en funktionsnedsättning. Två tredjedelar av personerna uppger att deras arbetsförmåga är mycket eller delvis nedsatt. Personer med funktionsnedsättning och nedsatt arbetsförmåga har lägre sysselsättning och högre arbetslöshet än övrig befolkning. Personer som har insatsen daglig verksamhet enligt LSS trivs bra med insatsen, men övergången till den reguljära arbetsmarknaden är låg.

Personer med funktionsnedsättning på arbetsmarknaden

I tilläggsundersökningen till SCB:s arbetskraftsundersökningar (AKU) är det 12 procent som själva uppger att de har en funktionsnedsättning. Detta motsvarar cirka 750 000 personer i åldrarna 16–64 år. Det finns ingen könsskillnad.

Sektorer och yrken

Det finns små skillnader mellan personer med funktionsnedsättning och övriga befolkningen gällande vilka sektorer de jobbar inom. En något större andel personer med funktionsnedsättning arbetar i kommunal sektor. Det gäller i större grad för personer med nedsatt arbetsförmåga. Precis som för övrig befolkning arbetar en större andel män med funktionsnedsättning i privat sektor än kvinnor. En större andel kvinnor med funktionsnedsättning arbetar i kommunal sektor jämfört med övriga kvinnor (Se tabell 3).

De vanligaste yrkena bland personer med funktionsnedsättning är antingen yrken med krav på fördjupad högskolekompetens eller service-, omsorgs- och försäljningsyrken. Detsamma gäller för den övriga befolkningen. Bland kvinnor med funktionsnedsättning som har en sysselsättning har en tredjedel ett yrke med krav på fördjupad högskolekompetens. Detta är en dubbelt så stor andel jämfört med män med funktionsnedsättning och i princip samma andel som för kvinnor i övrig befolkning.

Tabell 3. Andel (procent) kvinnor och män med funktions-nedsättning och totalbefolkningen i olika sektorer, 2018.

	Funktionsnedsättning		Totalbefolkning	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Statlig	5	3	6	5
Kommunal	38	9	29	9
Region	9	3	9	2
Privat	47	84	55	82

Källa: SCB (2019), Situationen på arbetsmarknaden för personer med funktionsnedsättning 2018.

Andelen personer med funktionsnedsättning som arbetar som chef är något lägre än i den övriga befolkningen. En större andel män än kvinnor är företagare, oavsett funktionsförmåga. Bland personer med funktionsnedsättning är 11 procent av männen och 4 procent av kvinnorna företagare. Andelarna är i princip desamma som i den sysselsatta befolkningen i övrigt.

Tabell 4. Andel (procent) kvinnor och män med funktions-nedsättning och totalbefolkningen i olika yrken, 2018.

	Funktionsnedsättning		Totalbefolkning	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Chef	3	5	5	7
Fördjupad högskolekompetens	33	17	34	22
Högskolekompetens	13	16	14	20
Kortare utbildning	8	5	5	4
Administration	12	8	10	6
Service, omsorg, försäljning	26	15	27	12
Lantbruk, trädgård	3	4	1	2
Bygg, tillverkning	2	20	1	16
Tillverkning, transport	2	11	2	11

Källa: SCB (2019), Situationen på arbetsmarknaden för personer med funktionsnedsättning 2018.

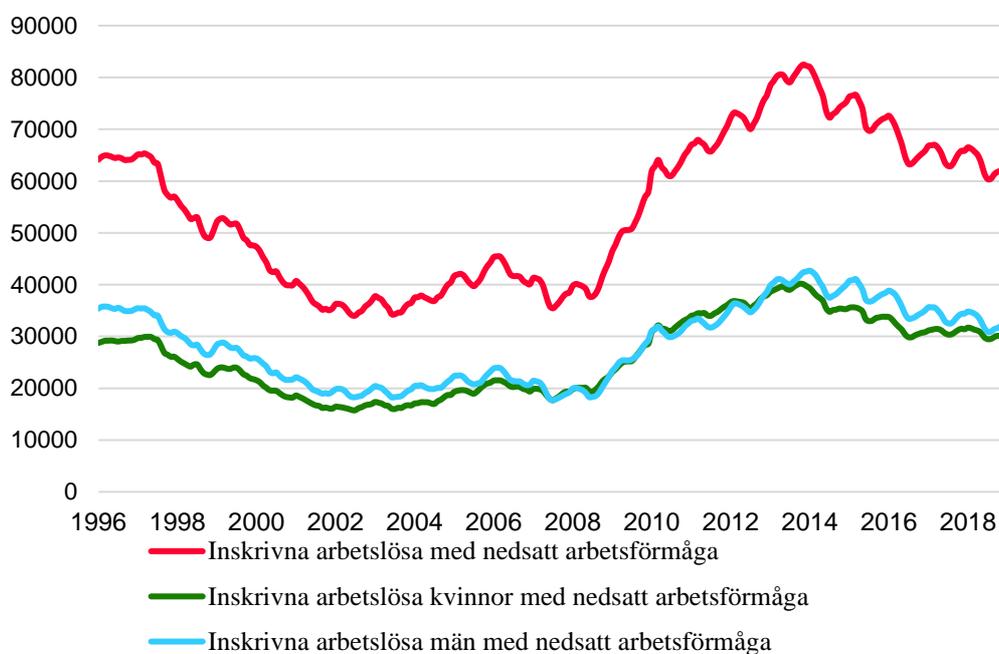
Inskrivna på Arbetsförmedlingen

Under 2018 var i genomsnitt 618 000 personer inskrivna på Arbetsförmedlingen. Bland de inskrivna finns exempelvis arbetssökande, deltidsanställda och personer som har arbete med stöd. I slutet av 2018 var

164 072 personer med en dokumenterad funktionsnedsättning inskrivna.
Detta motsvarar 27 procent av samtliga inskrivna.

Av de 618 000 inskrivna på Arbetsförmedlingen var 347 000 inskrivna som arbetslösa. Där ingår öppet arbetslösa och personer som deltar i arbetsmarknadspolitiska program. Av de arbetslösa hade 63 027 personer, 18 procent, en funktionshinderskod 2018.⁸

Diagram 1. Antal inskrivna arbetslösa på Arbetsförmedlingen med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga 16–64 år, 1996–2018.

Källa: Arbetsförmedlingens verksamhetsstatistik.

Enligt Arbetsförmedlingens verksamhetsstatistik var ungefär 120 000 personer med funktionshinderskod inskrivna på Arbetsförmedlingen och deltog i någon arbetsmarknadspolitisk insats 2018. De vanligaste insatserna var särskilda insatser för personer med funktionsnedsättning som medför

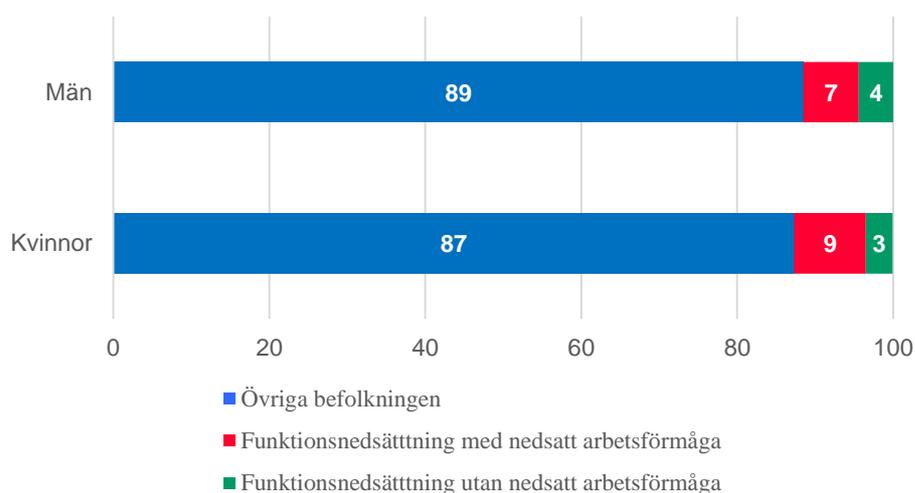
⁸ Arbetsförmedlingen (2019) Arbetsförmedlingens årsredovisning 2018.

nedsatt arbetsförmåga⁹, jobb- och utvecklingsgarantin och förberedande insatser.¹⁰

Självskattad nedsatt arbetsförmåga

Av de 12 procent som uppger att de har en funktionsnedstättning i tilläggsundersökningen till SCB:s arbetskraftsundersökning bedömer 67 procent att deras arbetsförmåga är mycket eller delvis nedsatt. En större andel kvinnor (73 procent) än män (62 procent) bedömer att deras funktionsnedsättning medför nedsatt arbetsförmåga.

Diagram 2. Andel (procent) personer i befolkningen 16–64 år med och utan funktionsnedsättning efter arbetsförmåga och kön, 2018.

Källa: SCB:s arbetskraftsundersökning (AKU).

Arbetsmarknadssituation

85 procent i befolkningen 16–64 år tillhör arbetskraften¹¹ 2018. Bland personer med nedsatt arbetsförmåga befinner sig 69 procent i arbetskraften.

⁹ Lönebidrag, skyddat arbete hos offentlig arbetsgivare, trygghetsanställning och utvecklingsanställning.

¹⁰ För antal deltagare, könsskillnader och mer djuplodande resonemang, se MFD och Jämställdhetsmyndigheten (2019) Ekonomisk jämställdhet för kvinnor med funktionsnedsättning.

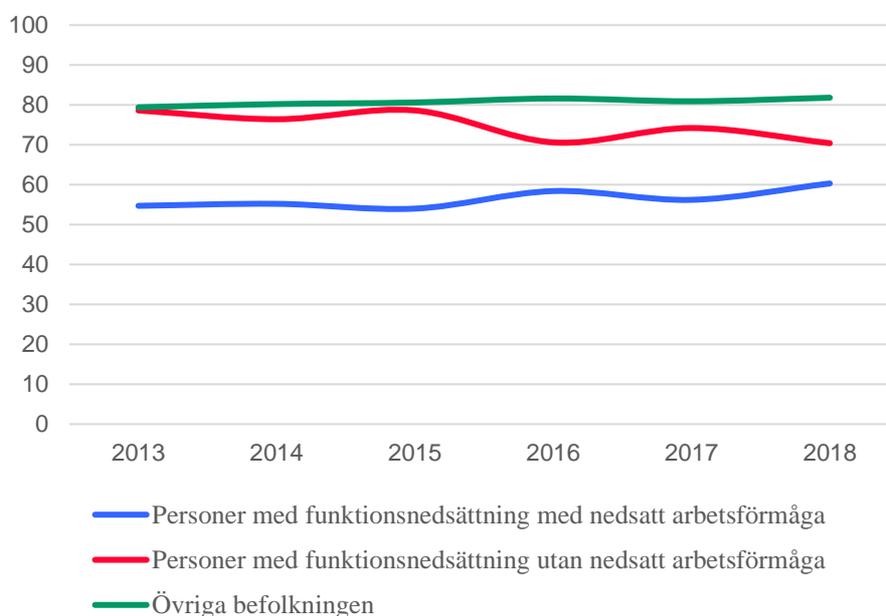
¹¹ Arbetskraften kallas den del som är antingen sysselsatt eller arbetsökande.

I befolkningen totalt är det en större andel män än kvinnor som befinner sig i arbetskraften. För personer med funktionsnedsättning och bland personer med nedsatt arbetsförmåga finns det en skillnad mellan män och kvinnor på några procentenheter, men den är inte statistiskt säkerställd.

Sysselsättning

I totalbefolkningen är sysselsättningsgraden¹² 80 procent 2018. Bland personer med funktionsnedsättning är den 64 procent och bland övriga befolkningen 82 procent. Sysselsättningen har ökat något bland övrig befolkning under de senaste åren. Motsvarande ökning går inte att se för personer med funktionsnedsättning. I övriga befolkningen är andelen sysselsatta kvinnor mindre än andelen sysselsatta män, 80 procent jämfört med 84 procent. Någon statistiskt säkerställd skillnad i sysselsättningsgrad mellan kvinnor och män med funktionsnedsättning finns inte, varken för de med eller utan nedsatt arbetsförmåga.

Diagram 3. Andel (procent) sysselsatta bland personer med funktionsnedsättning och befolkningen totalt 2013–2018.

Källa: SCB:s arbetskraftsundersökning (AKU).

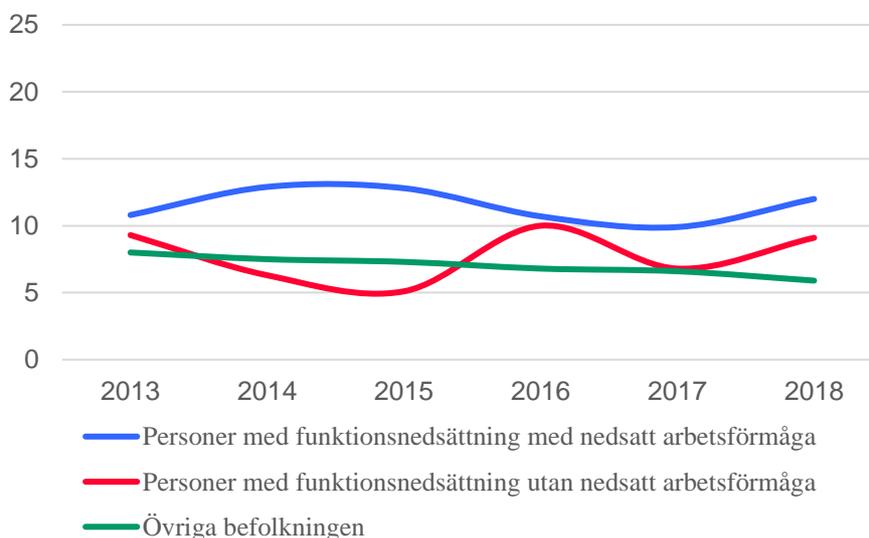
¹² Anställda, företagare samt de som har arbetat eller deltagit i vissa arbetsmarknadspolitiska program under en referensvecka.

Arbetslöshet

I totalbefolkningen har arbetslösheten¹³ minskat sedan 2013, för att under 2019 börjat vända något uppåt. Prognoserna pekar mot att efterfrågan på arbetskraft kommer att dämpas under de kommande åren.¹⁴ Under de senaste åren har arbetslösheten bland personer med funktionsnedsättning legat några procentenheter över andelen i den övriga befolkningen i Arbetskraftsundersökningen.

Diagram 4 visar att arbetslösheten bland personer med funktionsnedsättning och egenskattad nedsatt arbetsförmåga var 12 procent 2018. För personer utan nedsatt arbetsförmåga var andelen 9 procent och för den övriga befolkningen 6 procent. Arbetskraftsundersökningen visar inga statistiskt säkerställda skillnader mellan män och kvinnor avseende arbetslöshet. Felmarginalen i undersökningen är generellt relativt höga.

Diagram 4. Andel (procent) arbetslösa bland personer med funktionsnedsättning och övriga befolkningen, 2013–2018.

Källa: SCB:s arbetsmarkandsundersökning (AKU).

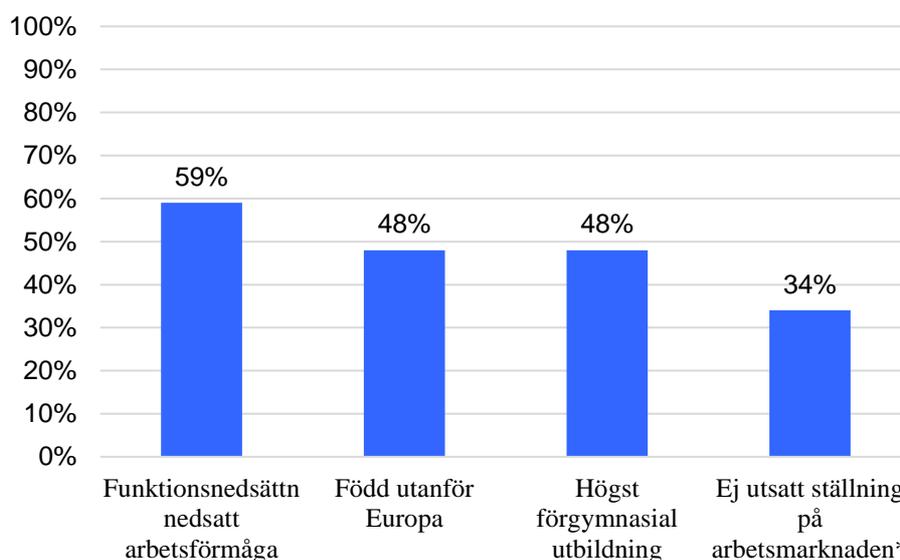
¹³ Med arbetslös avses en person som inte har ett arbete men har sökt och kunnat ta ett arbete inom 14 dagar.

¹⁴ Arbetsförmedlingen (2019) Arbetsmarknadsutsikterna hösten 2019. Prognos för arbetsmarknaden 2019-2021.

Långtidsarbetslöshet

Gruppen arbetslösa personer med funktionsnedsättning med nedsatt arbetsförmåga har svårt att konkurrera om jobb och är arbetslösa i längre perioder. Inskrivna arbetslösa som varit utan arbete i minst 12 månader kallas för långtidsarbetslösa. I Arbetsförmedlingens prognos och arbetsmarknadsutsikter för 2018–2020 sticker gruppen arbetslösa personer med funktionsnedsättning och nedsatt arbetsförmåga ut eftersom det är där den högsta andelen långtidsarbetslösa finns.¹⁵ I denna grupp är 59 procent långtidsarbetslösa (61 procent av kvinnorna i gruppen jämfört med 56 procent av männen) jämfört med 48 procent bland inskrivna arbetslösa födda utanför Europa. Bland personer som saknar gymnasieutbildning är motsvarande andel 48 procent. Detta kan jämföras med 34 procent bland personer med gymnasieutbildning som är födda i Sverige eller i övriga Europa.

Diagram 5. Andel (procent) långtidsarbetslösa bland olika grupper arbetslösa inskrivna på Arbetsförmedlingen, 2018.

Källa: Arbetsförmedlingens verksamhetsstatistik.

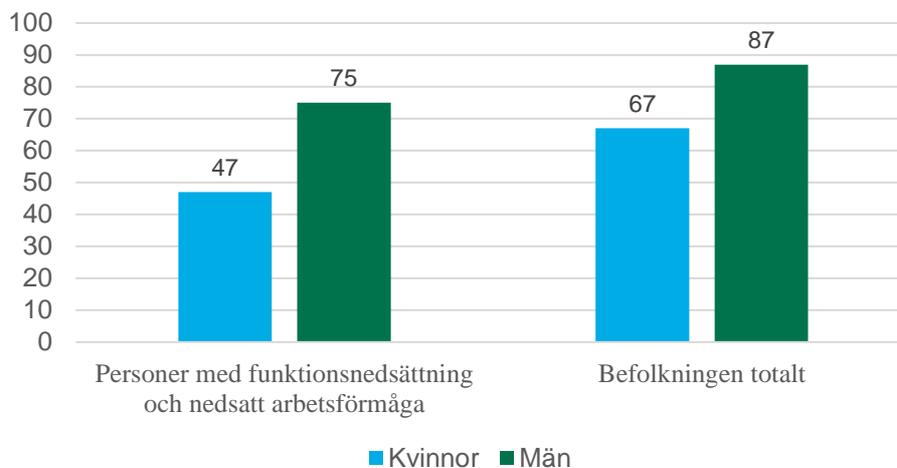
*Har minst gymnasial utbildning, är född inom Europa, ej nedsatt arbetsförmåga samt är under 55 år.

¹⁵ Arbetsförmedlingen (2018) Arbetsmarknadsutsikterna hösten 2018 – Prognos för arbetsmarknaden 2018–2020.

Hel-, del- och visstidsanställningar

En mindre andel personer med funktionsnedsättning arbetar heltid jämfört med den övriga befolkningen. Bland sysselsatta med funktionsnedsättning arbetar 67 procent heltid 2018. Bland de med nedsatt arbetsförmåga arbetar 60 procent heltid. Motsvarande andel i den övriga befolkningen är 79 procent. En betydligt mindre andel kvinnor än män med funktionsnedsättning arbetar heltid. Bland sysselsatta kvinnor med funktionsnedsättning arbetar 54 procent heltid jämfört med 80 procent av männen. I den sysselsatta befolkningen är det 67 procent av kvinnorna och 87 procent av männen som arbetar heltid. Både män (75 procent) och kvinnor (47 procent) med nedsatt arbetsförmåga arbetar heltid i mindre utsträckning jämfört män och kvinnor i hela befolkningen (se diagram 6).

Diagram 6. Anden (procent) sysselsatta personer som arbetar heltid, i befolkningen totalt och med funktionsnedsättning med nedsatt arbetsförmåga, 2018.

Källa: SCB:s arbetskraftsundersökning (AKU).

Det finns ingen signifikant skillnad mellan personer med funktionsnedsättning och övriga befolkningen när det gäller andelen som har en tidsbegränsad anställning. Däremot är det något vanligare att ha en tidsbegränsad anställning bland personer med nedsatt arbetsförmåga jämfört med övriga befolkningen. En mindre andel kvinnor har fast anställning jämfört med män.

Unga med funktionsnedsättning som varken arbetar eller studerar

Andelen unga personer som varken arbetar eller studerar har varit ungefär lika hög det senaste decenniet. Totalt rör det sig om cirka 150 000 personer mellan 16 och 29 år, vilket utgör 7 procent av befolkningen i åldersgruppen 16–24 och 12 procent i åldersgruppen 25–29 år. Cirka 20 000 kvinnor och 18 000 män i gruppen får aktivitetsersättning, sjukersättning eller rehabiliteringspenning. Det motsvarar en knapp fjärdedel av den totala gruppen som varken arbetar eller studerar.¹⁶ Uppgifter från undersökningen om levnadsförhållanden (ULF) visar också att unga med funktionsnedsättning är överrepresenterade i gruppen som svarar något annat än att de arbetar eller studerar. Bland kvinnor och män mellan 16–29 år med funktionsnedsättning är det 12 procent som varken arbetar eller studerar, i jämförelse med 7 procent i den övriga befolkningen. Undersökningens urval är för litet för att visa skillnader mellan kvinnor och män.¹⁷

Anpassningar på arbetsplatsen

Tilläggsundersökningen till arbetskraftsundersökningen innehåller frågor om behov av stöd och anpassningar i arbetslivet. Cirka 80 procent av personer med självskattad nedsatt arbetsförmåga som har en sysselsättning, har behov av olika typer av anpassningar eller stöd för att kunna utföra sitt arbete. Omkring 65 procent har behov av mer än en typ av stöd eller anpassning. Bland personer som inte har en sysselsättning är det en större andel (86 procent) som uppger att de har behov av fler än en åtgärd.

---

¹⁶ Uvas-statistiken hos Myndigheten för ungdoms- och civillsamhällesfrågor.

¹⁷ SCB:s Undersökning av levnadsförhållanden (ULF) 2016/17.

Tabell 5. Andel (procent) personer i behov av olika typer av anpassningar, 2018.

	Med sysselsättning			Utan sysselsättning			
	Kvinnor	Män	Sign.	Total	Kvinnor	Män	Total
Personligt biträde	6	7		7	23	22	22
Hjälpmedel	30	21	*	26	25	22	24
Lokalanpassning	19	11	*	15	23	24	24
Arbets tid	43	27	*	35	45	41	43
Arbets tempo	52	43		48	44	52	47
Arbetsuppgifter	39	40		39	40	54	46
Transport	4	3		3	10	10	10

Källa: SCB:s arbetskraftsundersökning (AKU).

Daglig verksamhet

Daglig verksamhet enligt Lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) är en insats som allt fler får. I oktober 2017 hade 15 800 kvinnor och 21 700 män insatsen. Det totala antalet, 37 500 personer, innebär en ökning med 16 procent på tio år. Personer med insatsen daglig verksamhet ger gott betyg till verksamheterna, enligt Sveriges Kommuner och Regioners brukarundersökning 2019.

Gällande övergången från daglig verksamhet till arbete på den reguljära arbetsmarknaden var det 2018 en tredjedel av kommunerna som kunde rapportera att minst en person hade gjort övergången under året. I en fjärdedel av kommunerna fick minst en person som deltog i daglig verksamhet skyddat arbete under året. I majoriteten av kommunerna gick alltså ingen person med daglig verksamhet över till arbete eller praktikplats. Andelen kommuner där minst en person har lämnat daglig verksamhet för arbete eller praktik har ökat några procentenheter sedan 2016. Eftersom att det saknas heltäckande information om hur många personer som befinner sig i daglig verksamhet som också har en arbetsförmåga som möjliggör övergång, så är det svårt att

avgöra vad som är ett önskvärt antal och andel kommuner. Det framgår inte heller hur många kommuner som har lyckats med fler än en övergång.¹⁸

Tabell 6. Andel (procent) kvinnor och män i daglig verksamhet inom LSS som svarar ja på frågor om den egna verksamheten, 2019

	Kvinnor	Män
Får bestämma om saker som är viktiga	76	77
Får den hjälp som behövs	85	86
Känner sig trygg med personalen	81	85
Trivs på sin verksamhet	84	85
Förstår personalen	76	78
Vet vem man ska kontakta om något är dåligt	91	91

Källa: SKR, Nationella brukarundersökningen för funktionshindersområdet 2019

¹⁸ Socialstyrelsen (2019) Insatser och stöd till personer med funktionsnedsättning. Lägesrapport 2019.

Ekonomi och försörjning

Arbetsmarknadssituationen för personer med funktionsnedsättning påverkar den ekonomiska situationen och möjligheten till egen försörjning. Vissa personer med funktionsnedsättning är beroende av inkomster från transfereringssystemet för sin försörjning.

Disponibla inkomster

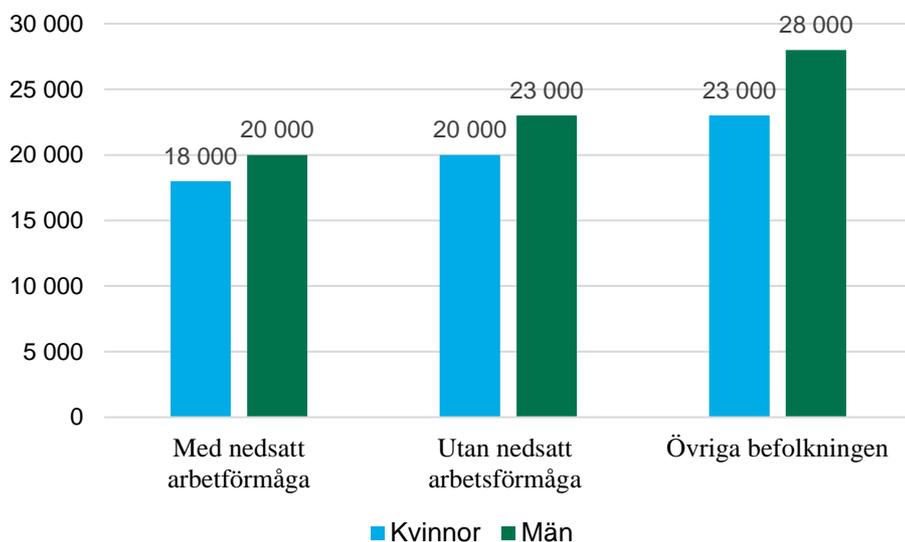
Funktionsnedsättning finns inte som bakgrundvariabel i SCB:s inkomstfördelningsstatistik. I SCB:s arbetskraftsundersökningar framgår däremot skillnader i individuell disponibel inkomst mellan personer med funktionsnedsättning och den övriga befolkningen, se diagram 7. Inkomster från förvärvsarbete är den typ av inkomst som har störst påverkan vid jämförelse av inkomstnivåer mellan grupper, oavsett vilka grupper som jämförs. Den generellt svårare situationen på arbetsmarknaden stämmer överens med resultaten som visar att personer med funktionsnedsättning har lägre disponibla inkomster. Inkomster från kapital, där det inte finns någon statistik för personer med funktionsnedsättning, är dock en allt större förklaringsfaktor till generellt växande inkomstskillnader i Sverige.¹⁹

Personer med funktionsnedsättning är även överrepresenterade i den grupp som kategoriseras som ”i risk för fattigdom”. I den gruppen är det vanligare att sakna ekonomisk buffert för att täcka plötsliga utgifter och att ha upplevt ekonomisk kris.

---

¹⁹ Se mer om skillnader i disponibla inkomster i MFD och Jämställdhetsmyndigheten (2019) Ekonomisk jämställdhet för personer med funktionsnedsättning och i MFD (2020) Uppföljning av funktionshinderspolitiken 2019.

Diagram 7. Genomsnittlig disponibel månadsinkomst (kronor) för personer med funktionsnedsättning med/utan självrapporterad nedsatt arbetsförmåga och övriga befolkningen, 16–64 år, 2017.

Källa: SCB:s IoT, FASIT samt AKU.

Inkomster från transaktionssystemet

Försäkringskassan redovisar årligen statistik och kommentarer om de ersättningar som administreras av myndigheten.²⁰ Här redovisas de ersättningar som främst berör personer med funktionsnedsättning.

Aktivitetsersättning

Ungefär 5 procent av befolkningen mellan 19 och 64 år står helt eller delvis utanför arbetsmarknaden och får sjuk- eller aktivitetsersättning. Andelen ökar med stigande ålder. I december 2018 hade cirka 292 000 personer aktivitets- eller sjukersättning, varav 58 procent var kvinnor och 42 procent män.

Som framgår av tabell 6 är medelbeloppet i aktivitetsersättningen drygt 8 500 kronor. Flertalet av mottagarna, 87 procent av kvinnorna och 93 procent av männen, har inte haft möjlighet att bygga upp något försäkringsskydd och får därför ersättning på garantinivå.

²⁰ Försäkringskassan (2019) Socialförsäkringen i siffror 2019.

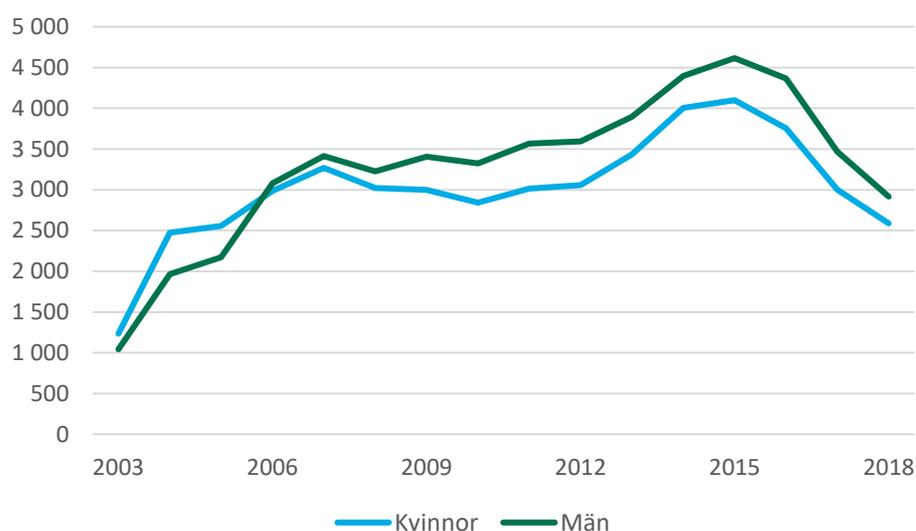
Tabell 6. Antal mottagare och medelbelopp (kronor) i aktivitetsersättningen, december 2018

Ålder	Antal mottagare		Medelbelopp (kr)	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
19 år	954	1 370	8 434	8 446
20–24 år	5 844	7 157	8 451	8 485
25–29 år	7 734	8 292	8 641	8 810
Samtliga 19–29 år	14 532	16 819	8 551	8 642

Källa: Försäkringskassan

Under 2018 nybeviljades 5 500 personer aktivitetsersättning och trenden indikerar en minskning. Av nya beviljanden motsvaras 85 procent av psykiska diagnoser.

Diagram 8. Antal nybeviljade aktivitetsersättningar, 2003–2018.

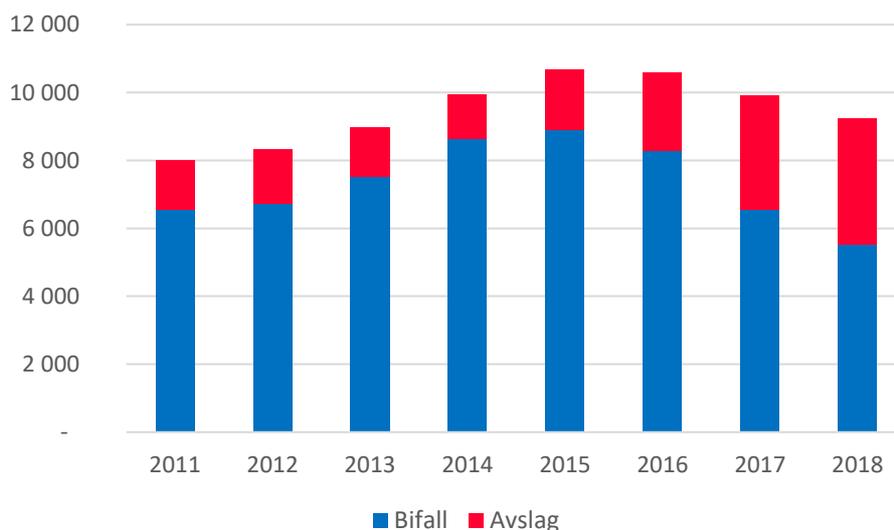

Källa: Försäkringskassans officiella statistik om aktivitetsersättning.

Antalet personer med aktivitetsersättning har minskat relativt snabbt de senaste åren, från cirka 8 000 personer år 2016 till cirka 5 000 personer år 2018. Utflödet har samtidigt ökat. Från januari 2017 kan personer som har en

stadigvarande nedsatt arbetsförmåga få sjukersättning i stället för aktivitetsersättning från juli det år de fyller 19 år²¹.

Diagram 9. Antal beslut (bifall eller avslag) vid ansökan om nybeviljad ersättning, 2011–2018.

Källa: Försäkringskassans officiella statistik om aktivitetsersättning.

Sjukersättning

Sjukersättning ska ge ekonomisk trygghet vid långsiktigt nedsatt arbetsförmåga på grund av sjukdom eller funktionsnedsättning. I sjukersättningen är medelbeloppet drygt 9 000 kr per månaden för kvinnor jämfört med 10 000 kronor per månad för män (se tabell 7). Andel kvinnor som får sjukersättning är 59 procent och andel män är 41 procent. Kvinnorna tar ut 55 procent av ersättningen. År 2018 nybeviljades 5 400 personer sjukersättning, vilket är det lägsta antalet sedan sjukersättningens införande 2003.

²¹ Reformen syftar till att öka aktiviteten inom aktivitetsersättningen genom att göra mottagarna till en mer homogen grupp avseende deras möjligheter att utveckla sin arbetsförmåga. Förändringarna innebär att det nu är möjligt att få hel sjukersättning från 19 års ålder, att prövotiden för studier införs och att den förnyade utredningen vid sjukersättning förenklats.

Tabell 7. Antal mottagare och medelbelopp (kronor) i sjukersättningen, december 2018.

Ålder	Antal mottagare		Medelbelopp	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
30–34 år	4 631	5 655	8 776	9 062
35–39 år	6 433	6 450	8 766	9 246
40–44 år	9 803	7 874	8 797	9 577
45–49 år	16 507	10 990	8 920	9 898
50–54 år	28 438	17 672	9 115	10 323
55–59 år	37 423	23 973	9 219	10 515
60–64 år	50 397	32 828	9 439	10 790
Samtliga 30–64 år	154 383	106 584	9 179	10 265

Källa: Försäkringskassan.

Merkostnads-/handikappersättning

Handikappersättningen är ett ekonomiskt stöd till personer med funktionsnedsättning som har merkostnader på grund av sin funktionsnedsättning eller som behöver hjälp i vardagen. Knappt 62 000 personer hade handikappersättning i december 2018²² och antalet mottagare har legat på en stabil nivå de senaste 15 åren. Medelbeloppet är cirka 1 700 kronor per månad. Det är något fler kvinnor än män som får ersättningen. Av mottagarna är 53 procent kvinnor. Män har i genomsnitt en något högre ersättning än kvinnor.²³

²² Den 1 januari 2019 infördes merkostnadsersättning. Den kommer på sikt att ersätta handikappersättning.

²³ Försäkringskassan (2019) Socialförsäkringen i siffror 2019.

Hälsa

Hälsa är ett område som påverkas av förutsättningar och villkor inom andra samhällsområden som utbildningsnivå, sysselsättning och ekonomisk trygghet. En persons hälsa kan också påverkas av arbetsmiljö och andra externa miljöfaktorer. En god vård bidrar självfallet också till bättre hälsa. Personer med funktionsnedsättning har en sämre självskattad hälsa än övriga befolkningen samt tenderar att ägna mindre tid åt aktiviteter som kan främja den egna hälsan.

Upplevd hälsa

Den självskattade goda hälsan bland personer med funktionsnedsättning är betydligt lägre (58 procent) än för övrig befolkning (87 procent). Det är också en mindre andel kvinnor med funktionsnedsättning som skattar sin hälsa som god (53 procent) jämfört med män med funktionsnedsättning (63 procent). Den här könsskillnaden återfinns inte i övrig befolkning.²⁴

Psykisk ohälsa

Det är 37 procent av kvinnor med funktionsnedsättning som uppger nedsatt psykiskt välbefinnande jämfört med 13 procent bland övriga kvinnor. För män med funktionsnedsättning och övriga män återfinns samma mönster (27 respektive 9 procent). Indikatorn nedsatt psykiskt välbefinnande utgår ifrån frågor om bland annat det egna humöret, aktiviteten och vardagslivet.²⁵

Mot bakgrund av kunskapsläget inom området är det svårt att säga om det finns skillnader i psykisk ohälsa mellan äldre personer med och utan funktionsnedsättning. Resultat i en rapport från Folkhälsomyndigheten visar att det finns skillnader i depression mellan äldre personer med och utan viss fysisk sjukdom och funktionsnedsättning. Depression är vanligare i vissa grupper av äldre personer med vissa sjukdomstillstånd eller funktionsnedsättningar än i grupper som inte har dessa besvär. Äldre personer som har

---

²⁴ SCB:s undersökning av levnadsförhållanden 2016/17.

²⁵ Folkhälsomyndighetens folkhälsoenkät 2016 och 2018

funktionsnedsättningar som innebär att de behöver hjälp med sina hushållssysslor, har en högre risk för depressiva symptom, än personer som klarar dessa sysslor på egen hand.²⁶

Hälsan bland personer med adhd

Under 2019 har Socialstyrelsen gjort en fördjupad kartläggning kring vuxna med diagnosen adhd. Omkring tre procent av den vuxna befolkningen har diagnosen. Analysen visar på stora konsekvenser för levnadsvillkoren i gruppen när det gäller ekonomi och hälsa. Personer med adhd skiljer sig från befolkningen i stort även när det gäller utbildning, arbetsliv, fritid, relationer och familjeliv. Registerdata visar att personer med adhd ofta även har andra diagnoser, både vad gäller psykiatriska och somatiska sjukdomar. Personerna är klart överrepresenterade när det gäller psykiatrisk samsjuklighet i termer av ångest, depression samt bipolaritet och schizofreni. Patientregister visar också på en överrepresentation när det gäller diabetes, smärta, sömnproblem och fetma.²⁷

Det råder enligt Socialstyrelsen samsyn mellan olika professioner i vården och i skolan att vården och stödinsatserna för barn och unga med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar behöver förbättras. Det behövs långsiktighet och nationell samordning mellan olika aktörer för att barn och unga med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar ska få tillgång till god och jämlik vård och stöd. Ett hälsofrämjande perspektiv, tidig upptäckt och tidiga insatser är av stor betydelse.²⁸

---

²⁶ Folkhälsomyndigheten (2019) Skillnader i psykisk ohälsa bland äldre personer En genomgång av vetenskaplig litteratur samt en epidemiologisk studie.

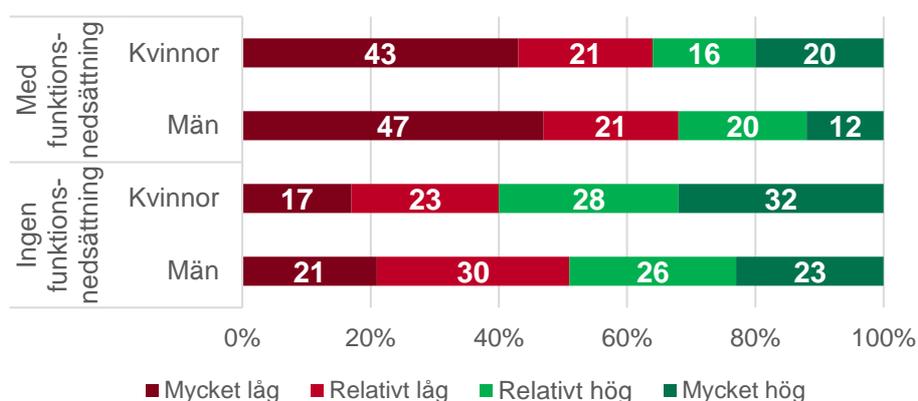
²⁷ Socialstyrelsen (2019) Konsekvenser för vuxna med diagnosen adhd. Kartläggning och analys.

²⁸ Socialstyrelsen (2019) Behov av nationella kunskapsstöd inom området neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. Behovs- och problemanalys avseende god vård.

Friluftsliv

Goda levnadsvanor är en av många förklaringsfaktorer till en god hälsa. Friluftaktiviteter och en aktiv fritid kan vara något som bidrar till goda levnadsvanor. Naturvårdsverket har publicerat resultat ur en nationell enkätundersökning över svenskarnas friluftsliv år 2018.²⁹ Myndigheten har tagit fram ett aktivitetsindex baserat på 49 olika aktiviteter som kan utövas utomhus på fritiden. Exempel på aktiviteter är promenader, bad utomhus, cykling, fiske etc. En femtedel av de svarande uppgav att de har en funktionsnedsättning. Bland dessa personer är det 45 procent som inte utövar någon av dessa 49 utomhusaktiviteter. Det ska jämföras med 19 procent bland övriga svarande. Kvinnor har en högre grad av deltagande oavsett funktionsförmåga.

Diagram 10. Andelen (procent) personer med och utan funktionsnedsättning efter grad av deltagande i fritidsaktiviteter utomhus, 2018.

Källa: Naturvårdsverket.

Över hälften av de svarande i Naturvårdsverkets enkätundersökning har någon eller några aktiviteter som de inte har utövat i den utsträckning som de själva önskat. Det finns inga skillnader mellan personer med eller utan funktionsnedsättning vad gäller detta. Anledningar till att personer inte ägnar

²⁹ Undersökningen genomfördes i form av en postal enkätundersökning riktad till 21 000 personer (7700 svarande) bosatta i Sverige i åldern 16 år och äldre under perioden september – november 2018.

sig åt friluftaktiviteter trots att de vill uppges vara brist på tid, att det är för fysiskt krävande, dåliga transportmöjligheter samt att man upplever otrygghet.³⁰

---

³⁰ Fredman, Ankre & Checkalina (2019) Friluftsliv 2018. Nationell undersökning av svenska folkets friluftsvanor. Naturvårdsverket rapport 6887.

Transporter

Hinder före, under och efter resor gör att personer med funktionsnedsättning reser i mindre utsträckning än övrig befolkning. Detta påverkar möjligheterna för exempelvis ett socialt liv och fritidsaktiviteter.

Resvanor

Den nationella resvaneundersökningen (RVU Sverige) visar på skillnader mellan personer med funktionsnedsättning och den övriga befolkningen när det gäller resvanor. Personer med funktionsnedsättning reser i mindre utsträckning än övrig befolkning. Bland personer med funktionsnedsättningar uppgår antalet resor per dag till 1,2, i jämförelse med 1,6 i den övriga befolkningen. Typ av funktionsnedsättning, ålder och sysselsättning påverkar resvanorna. Arbete och studier bidrar till att öka mängden resor och genom underlag och statistik från andra områden vet vi att personer med funktionsnedsättning arbetar eller studerar i mindre utsträckning. Andra skillnader kan inte förklaras på annat sätt än att det finns hinder för resande.³¹

Tabell 8. Resvanor bland personer med och utan funktionsnedsättning, 6–84 år, 2011–2016.

	Funktionsnedsättning	Övriga befolkningen
Andel (procent) som företar en resa per dag	69	80
Antal resor per dag	1,2	1,6
Antal resor per dag förutsatt att minst en resa har gjorts	1,8	2,0
Antal resta kilometer per dag	33	46

Källa: Resvaneundersökningen 2011-2016.

³¹ Trafikanalys (2018) Resvanor och funktionsnedsättningar – statistik ur resvaneundersökningen.

En ny resvaneundersökning startade 2019 och kommer enligt Trafikanalys att pågå åtminstone fram till och med 2020.

Hinder i kollektivtrafiken

Personer med funktionsnedsättning påverkas i högre grad än andra av de olika hinder som finns i kollektivtrafiken. Det kan handla om hinder före, under eller efter en resa. Det kan handla om faktiska hinder men också om dåliga erfarenheter som gör att den enskilde inte vill prova att åka kollektivt igen. En rapport från Trafikanalys visar att mellan åren 1997–2017 ökade resandet med kollektivtrafik i totalbefolkningen men låg under samma tid konstant för personer med nedsatt rörelseförmåga. Enligt Trafikanalys indikerar det att kollektivtrafiken inte upplevs som mer tillgänglig för dessa personer i dag än för 20 år sedan. Om den faktiska tillgängligheten har ökat så har det inte påverkat resandet i gruppen.³² Trafikanalys lämnar i rapporten förslag på vad som kan göras inom kollektivtrafiken för att skillnaderna i resande mellan personer med funktionsnedsättning och den övriga befolkningen ska kunna minska.³³

---

³² Trafikanalys figur 3.3

³³ Trafikanalys (2019) Kollektivtrafikens barriärer – kartläggning av hinder i kollektivtrafikens tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning.

Demokrati

Valdeltagandet i Sverige är högt. Det finns skillnader i valdeltagande mellan personer med funktionsnedsättning och den övriga befolkningen. Valdeltagandet är mycket lägre bland personer som har nedsatt rörelseförmåga och bland personer med svåra besvär av dyslexi eller dyskalkyli jämfört med övriga befolkningen.

Valdeltagande

Valdeltagandet skiljer sig mellan personer med funktionsnedsättning och övriga befolkningen. I riksdagsvalet 2018 var valdeltagandet 85 procent bland personer med funktionsnedsättning jämfört med 91 procent i övrig befolkning. Valdeltagandet var lägre bland både kvinnor och män med funktionsnedsättning jämfört med kvinnor och män i övriga befolkningen. Det finns inga säkerställda könsskillnader i valdeltagande mellan kvinnor och män med funktionsnedsättning medan kvinnor röstar i större utsträckning än män i den övriga befolkningen. Det är stora skillnader mellan personer med olika typer av funktionsnedsättning, se avsnitt längre ned.

Skillnaderna i valdeltagande ökar med stigande ålder. Äldre personer med funktionsnedsättning som är äldre än 65 år röstar i lägre grad (81 procent) än samma åldersgrupp i den övriga befolkningen (91 procent). I den yngsta åldersgruppen, 18–29 år, finns det inte någon skillnad.

Den största skillnaden i valdeltagande mellan personer med funktionsnedsättning och övriga i befolkningen finns i gruppen ensamstående. Bland ensamstående med funktionsnedsättning röstar 76 procent jämfört med 85 procent av ensamstående i övriga befolkningen. Motsvarande andelar bland sammanboende är 93 procent jämfört med 95 procent.³⁴

---

³⁴ SCB (2019) Deltagandet i de allmänna valen 2018.

Tabell 9. Andel (procent) som röstade i riksdagsvalet 2018 bland personer med funktionsnedsättning och övriga befolkningen efter ålder, kön, härkomst och boendestatus.

	Med funktionsnedsättning	Övriga befolkningen	Sign.
18-29 år	85	86	
30-49 år	87	90	*
50-64 år	88	92	*
65+ år	81	92	*
Kvinnor	85	93	*
Män	84	89	*
Inrikes födda	87	94	*
Utrikes födda	71	74	
Ensamboende	76	85	*
Sammanboende	93	95	*

Källa: SCB:s valstatistik.

Valdeltagandet bland personer med olika typ av funktionsnedsättning

Tillgängliga vallokaler är en förutsättning för att alla ska kunna delta i de allmänna valen³⁵. Valdeltagandet är lågt bland personer som har nedsatt aktivitets- eller rörelseförmåga och bland personer med svåra besvär av dyslexi eller dyskalkyli. Inom grupperna med nedsatt hörsel eller svåra besvär med astma eller allergi är valdeltagandet i princip lika högt som bland personer i den övriga befolkningen (se tabell 10). Definitionerna av vissa typer av funktionsnedsättningar samt vilka funktionsnedsättningar som redovisas har ändrats. Därför är det inte möjligt att göra säkra jämförelser mellan grupper över tid.

³⁵ 2018 års kommun-, region- och riksdagsval samt 2019 års EP-val var de första allmänna valen sedan nya regler infördes 2015. Det handlar om regler som möjliggör att rösta utanför röstmottagningsställe samt möjligheten att använda ambulerande röstmottagare som underlättar för väljare som av olika anledningar har svårt att ta sig till vallokaler.

Tabell 10. Andel (procent) som röstade i riksdagsvalet 2018 efter typ av funktionsnedsättning.

	Har funktionsnedsättning	Övriga
Alla funktionsnedsättningar	85	91
Nedsatt rörelseförmåga	66	90
Nedsatt aktivitetsförmåga	68	90
Svåra besvär av dyslexi eller dyskalkyli	69	89
Synsvårigheter	81	90
Neuropsykiatrisk diagnos	83	89
Svåra besvär av oro, ångslan och ångest	84	90
Svåra besvär av astma	85	88
Svåra besvär av allergi	86	88
Nedsatt hörsel	90	90

Källa: SCB:s valstatistik.

Media

Tillgängligheten ökar i inspelad och direktsänd tv. När det gäller medievanor finns det skillnader mellan barn med och utan funktionsnedsättning.

Tillgänglig media

Tillgänglighet i public service

Uppdraget som public service har omfattar alla människor i Sverige och personer med funktionsnedsättning betonas särskilt i sändningstillståndet. I SVT:s särskilda tillgänglighetsbeslut står det att samtliga förproducerade program och 65 procent av de direktsända programmen skulle textas under 2018. Textningsgraden i förproducerat innehåll 2018 var 100 procent för fjärde året i rad. Av direktsändningarna var det 67 procent som direkttextades.³⁶

Syntolkning förmedlar synintryck för den som inte ser. SVT sände 16 258 timmar program på svenska under 2018. Kravet på syntolkning av programmen på svenska var samma år 3,5 procent. Det motsvarar 569 timmar. SVT har mött kravet vilket framgår av Tabell 11.

Tabell 11. Antal timmar med syntolkning i SVT 2014–2018.

	2014	2015	2016	2017	2018
Sänt broadcast	39	76	121	388	562
Sänt internet	24	21	30	36	11
Tillgängligt on demand	56	77	143	299	318
Max tillgängligt on demand (30 %)	-	-	-	147	171
Totalt	-	-	-	571	744

Källa: SVT:s Public serviceraapporterung.

³⁶ SVT:s Public serviceraapporterung 2018.

Teckentolkning innebär att en teckenspråkstolk översätter talat språk till teckenspråk. Detta kan ske i förväg eller som simultantolkning i direktsändning. Även för teckentolkning var kravet för 2018 att 3,5 procent eller 569 timmar skulle tolkas. SVT har mött kravet vilket framgår av Tabell 12.

Tabell 12. Antal timmar med teckentolkning i SVT 2014–2018.

	2014	2015	2016	2017	2018
Sänt broadcast	36	43	115	366	434
Sänt internet	20	54	47	76	77
Tillgängligt on demand	51	120	143	254	300
Max tillgängligt on demand (30 %)	-	-	-	147	171
Total	-	-	-	589	682

Källa: SVT:s Public serviceraportering.

Tillgänglighet i övriga programtjänster

Myndigheten för press, radio och tv fattar beslut om tillgänglighets-graden av tv-sändningar och följer upp tillgänglighetskraven årligen. Totalt har 34 leverantörer av medietjänster uppfyllt kravet på att främja tillgängligheten till sammanlagt 71 programtjänster under den aktuella redovisningsperioden. Det är 10 leverantörer (21 programtjänster) som inte har uppfyllt kraven. TV4 AB har uppfyllt kravet avseende textning av förinspelade tv-program, textning av direktsända program, teckenspråkstolkning och syntolkning för programtjänsterna TV4, Sjuan och TV12.³⁷

Tabell 13. Krav på tillgänglighet hos TV4 AB. Per teknik i procent av sammanlagt antal sändningstimmar i marknät, satellit och genom tråd.

Textning förinspelat	Textning direktsänt	Teckenspråks tolkning	Syn tolkning	Uppläst översättning
100	50	3,5	3,5	1,5

Källa: Myndigheten för press, radio och tv.

³⁷ Myndigheten för press, radio och tv (2019) Sammanställning av myndighetens uppföljning av leverantörer av medietjänster som tillgängliggjort tv-sändningar för personer med funktions- nedsättning under perioden 1 juli 2018–30 juni 2019.

Medievanor hos barn och unga

Medierådet genomför undersökningar av medievanor, mediepåverkan och attityder kring medier hos barn och deras vårdnadshavare. Myndigheten formulerar frågan om funktionsnedsättning så att resultaten kan brytas ner på fysisk respektive psykisk funktionsnedsättning³⁸. Underlaget är förhållandevis litet och presenteras inte könsuppdelat hos Medierådet.

Skillnader i medieanvändning

Föräldrar till barn med psykisk funktionsnedsättning anser i högre grad än övriga föräldrar att barnet ägnar för mycket tid åt medieanvändning eller att internetanvändningen hos barnet leder till social isolering. Undersökningen visar inte huruvida barnen upplever samma problem med medie-/internetanvändningen.³⁹

Det finns flera skillnader mellan barn med funktionsnedsättning och övriga barn när de uppger hur den egna medieanvändningen ser ut. Ungdomar i åldersgruppen 13–16 år med fysiska och psykiska funktionsnedsättningar läser oftare böcker och tidningar digitalt, spelar oftare spel, tittar oftare på tv, lyssnar oftare på radio och använder sociala medier oftare än andra ungdomar. De träffar kompisar utanför internet mer sällan. I åldersgruppen 13–16 år uppfattar ungdomarna med både psykisk och fysisk funktionsnedsättning att de ägnar för mycket tid till internet.⁴⁰

Utsatthet på internet

Ungdomar med psykisk funktionsnedsättning upplever sig som mer utsatta på internet, vilket framgår av tabell 14. Tonåringar i åldern 13–18 år med psykisk funktionsnedsättning svarar i större utsträckning än genomsnittet att de på internet har råkat ut för att någon har mobbat eller hotat dem, lagt upp bilder på dem mot deras vilja eller att de blivit ombedd att skicka bilder på sig

---

³⁸ "en eller flera fysiska (t.ex. dövhet, rörelsehinder)" respektive "en eller flera psykiska (t.ex. ADHD, autism).

³⁹ Statens medieråd (2019) Föräldrar och medier 2019.

⁴⁰ Statens medieråd (2019) Ungar och medier 2019.

själv lättklädd eller naken. Överlag är denna utsatthet ovanlig men för just gruppen personer med psykiska funktionsnedsättningar är skillnaderna mot genomsnittet markanta.

Tabell 14. Andel (procent) barn 13–16 år med psykisk funktionsnedsättning som råkat ut för företeelser på internet eller via telefonen jämfört med samtliga barn i undersökningen, 2018.

	Barn med psykisk funktionsnedsättning		Samtliga barn i undersökningen	
	13–16 år	17–18 år	13–16 år	17–18 år
Elak/ Mobbat	23	24	17	11
Hotat	25	20	9	9
Lagt ut bilder	20	13	14	8
Bett om lättklädd	37	35	14	14

Källa: Statens medieråd, Ungar och medier 2019.

Resultaten av undersökningen som vänder sig till vårdnadshavare stödjer bilden från undersökningen som vänder sig till barn. Vårdnadshavare till barn med psykisk funktionsnedsättning uppger att deras barn är mer utsatta för negativa företeelser på internet. Dessa vårdnadshavare är också mer restriktiva med hur deras barn får använda sociala medier. Med undantag för att använda webbkamera vid chatt och att kontaktas av vuxna som söker sexuell kontakt, så har barn med psykisk funktionsnedsättning i betydligt högre grad råkat ut för otrevligheter som mobbning på nätet enligt sina föräldrar. Generellt anser föräldrar till barn med psykisk funktionsnedsättning att deras barn har en klart sämre förmåga än andra barn att exempelvis avgöra om information på internet är trovärdig och skydda personliga uppgifter. Skillnaden är störst vad gäller att avgöra om information är trovärdig, där hälften av föräldrar till barn som inte har funktionsnedsättning anser att deras barn är ganska eller mycket bra på att avgöra om information är trovärdig. För föräldrar till barn med psykisk funktionsnedsättning är motsvarande en dryg fjärdedel.⁴¹

⁴¹ Statens medieråd (2019) Föräldrar och medier 2019.

Byggd miljö

Tillgängligheten i den byggda miljön är en viktig del av funktionshinderspolitiken men många delar av detta område som saknar uppföljning.. I mer än hälften av kommunerna är behovet av särskilda boenden för personer med funktionsnedsättning större än tillgången. När det gäller enkelt avhjälpna hinder enligt PBL finns det hinder kvar.

Enkelt avhjälpna hinder

Boverket har på regeringens uppdrag analyserat om reglerna för enkelt avhjälpna hinder i plan- och bygglagen behöver ändras eller förtydligas. Myndigheten har identifierat ett antal faktorer som orsakar att det fortsatt finns hinder som inte är avhjälpna⁴².

- Det är otydligt om det är ägare eller verksamhetsutövare som ansvarar för att åtgärda hinder.
- Det är svårt att avgöra om ett hinder är enkelt avhjälpna, huvudsakligen på grund av den ekonomiska bedömningen som ska göras.
- Kommunens tillsyn är otillräcklig och inte systematiserad.
- Det finns brister i kännedomen om vilka hinder som omfattas av lagstiftningen samt för lite kunskap.

Kommunala byggnadsnämnder kan ha en generell tillsynsplan även om det inte är ett krav. I Boverkets plan- och byggenkät för 2018 tillfrågades kommunerna om de hade gjort en behovsbedömning och planering för tillsynen för året. Av de 257 kommuner som besvarade frågan uppgav 119 kommuner (46 procent) att de hade gjort det och 125 (49 procent) att de inte hade gjort det.⁴³

---

⁴² Boverket (2018) Analys av reglerna om enkelt avhjälpna hinder, rapport 2018:31.

⁴³ Plan- och byggenkäten tillsyn 2018, Boverkets öppna data.

Bostadsförsörjning särskilda boenden

Bostadsmarknadsenkäten visar om kommunerna bedömer att utbudet av särskilda boenden och grupp- och servicebostäder för personer med funktionsnedsättning motsvarar behoven. Beroende på boendeform finns det underskott i utbudet på bostadsmarknaden i mellan 44 och 165 procent av landets kommuner.

Tabell 15. Antal och andel (procent) av svarande kommuner med balans resp. obalans på bostadsmarknaden inom vissa boendeformer, 2019.

	Utbudet av bostäder för personer med funktionsnedsättning som behöver särskilt boende		Utbudet av gruppboendestäder		Utbudet av servicebostäder		Utbudet av boendeformen annan särskilt anpassad bostad	
	Antal	Andel (%) av svarande	Antal	Andel (%) av svarande	Antal	Andel (%) av svarande	Antal	Andel (%) av svarande
Balans	112	40	124	46	140	57	109	71
Obalans	165	60	145	54	104	43	44	29
Ej svar/boendeformen finns ej i kommunen	13	.	21	.	46	.	137	.
Totalt	290	100	290	100	290	100	290	100

Källa: Boverket (2019), BME 2019 - Bostadsmarknaden för olika grupper.

Uppföljning av samhällets aktörer

MFD:s årliga uppföljning visar hur kommuner, regioner och myndigheter arbetar med tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning.

Uppföljningen 2019 visar att många myndigheter, kommuner och regioner arbetar övergripande och systematiskt med funktionshindersfrågor. Det finns en medvetenhet om ansvar och en vilja att arbeta med tillgänglighet och delaktighet. Samtidigt visar uppföljningen att funktionshindersfrågor inte fullt ut finns med i styrnings- och ledningsprocesser. Det finns arbete kvar att göra för att tillgänglighet och delaktighet ska nå ut i verksamheternas alla delar.

Uppföljning av kommuner 2019

Uppföljningen visar att de flesta kommuner har ett funktionshindersperspektiv i något av sina övergripande styrdokument men att vissa kommuner saknar mål för att öka tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning.

För att följa upp hur kommuner arbetar systematiskt och övergripande med funktionshindersfrågor skickar MFD årligen ut en enkät till samtliga kommuner. År 2019 svarade 188 kommuner på enkäten vilket betyder att 65 procent av landets kommuner lämnade svar.

Nästan alla kommuner har funktionshindersperspektiv i något styrdokument

För att skapa systematik och struktur i arbetet med funktionshinderfrågor kan arbetet utgå från en specifik strategi eller integreras i andra övergripande styrdokument. Nästan alla svarande kommuner har skrivningar i något av sina styrdokument som anger att det ska finnas ett funktionshindersperspektiv i kommunens verksamhet. Det är 25 procent av kommunerna som har skrivningar i alla eller de flesta styrdokument och 69 procent som har skrivningar i något eller några styrdokument.

Två av tre kommuner som har skrivningar i något av sina styrdokument anger att FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning har varit vägledande i arbetet med att ta fram skrivningarna.

Tabell 16. Antal och andel (procent) svarande kommuner som anger att det i kommunens styrdokument finns skrivningar som anger att det ska finnas ett funktionshindersperspektiv i kommunens verksamhet, 2019

	Antal	Andel (%) av svarande
Ja, i alla eller de flesta	45	25
Ja, i något eller några	127	69
Nej	11	6
Ej svar	5	.
Totalt	188	100

Tabell 17. Antal och andel (procent) av svarande kommuner med skrivningar i styrdokument som anger att FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning har varit vägledande i arbetet med att ta fram skrivningarna, 2019

	Antal	Andel (%) av svarande kommuner med skrivningar i styrdokument
Ja	112	66
Nej	57	34
Ej svar	3	.
Totalt	172	100

Mer än hälften av de svarande kommunerna anger att de har en specifik kommunövergripande strategi eller plan för hur tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning ska öka i kommunen.

Tabell 18. Antal och andel (procent) svarande kommuner som anger att kommunen har en kommunövergripande strategi eller plan för hur tillgängligheten för personer ska öka i kommunen, 2019

	Antal	Andel (%) av svarande
Ja	97	54
Nej	84	46
Ej svar	7	.
Totalt	188	100

Mätbara mål är viktiga instrument på styr- och ledningsnivå och underlättar uppföljningsarbetet i kommunerna. Av alla svarande kommuner är det 37 procent som har mätbara mål för att öka tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning. Av dessa kommuner har de flesta följt upp något av målen under de senaste två åren.

Tabell 19. Antal och andel (procent) svarande kommuner som har mätbara mål för att öka tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning, 2019

	Antal	Andel (%) av svarande
Ja	67	37
Nej	114	63
Ej svar	7	.
Totalt	188	100

Tabell 20. Antal och andel (procent) av svarande kommuner med mål för att öka tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning, som under de senaste två åren har följt upp målen, 2019

	Antal	Andel (%) av svarande kommuner med mål
Ja, alla eller de flesta mål	32	54
Ja, något eller några mål	23	39
Nej	4	7
Inte relevant då målen nyligen är antagna	8	.
Totalt	67	100

Var tredje kommun har haft kunskapshöjande insatser

Ungefär var tredje svarande kommun har under de senaste två åren genomfört insatser för att öka kunskapen om tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning hos förtroendevalda, hos tjänstepersoner på ledningsnivå eller hos båda.

Tabell 21. Antal och andel (procent) svarande kommuner som under de senaste två åren har genomfört utbildningar eller liknande insatser för att öka kunskapen hos förtroendevalda eller tjänstemän på ledningsnivå om tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning, 2019

	Antal	Andel (%) av svarande
Ja	64	35
varav för		
både förtroendevalda och tjänstemän		
på ledningsnivå	45	25
tjänstemän på ledningsnivå endast	11	6
förtroendevalda endast	8	4
Nej	118	65
Ej svar	6	.
Totalt	188	100

De flesta ställer krav vid upphandling

Att ställa krav på tillgänglighet i upphandlingar är ett effektivt sätt att förbättra tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning. De flesta av de svarande kommunerna ställer krav på tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning vid upphandling och inköp av varor och tjänster som ska användas av fysiska personer. Det är 23 procent som gör det i alla eller de flesta upphandlingar, 60 procent som gör det i någon eller några upphandlingar och 17 procent som inte ställer krav alls.

Tabell 22. Antal och andel (procent) svarande kommuner som ställer krav på tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning vid upphandlingar och inköp av varor och tjänster som ska användas av fysiska personer, 2019

	Antal	Andel (%) av svarande
I alla eller de flesta upphandlingar	41	23
I någon eller några upphandlingar	106	60
Ställer inga krav	30	17
Ej svar	11	.
Totalt	188	100

Fyra av fem kommuner samråder med funktionshindersorganisationer

Genom att föra dialog och inhämta kunskap och synpunkter från personer med funktionsnedsättning kan kommunerna få ökad kunskap om hinder för delaktighet och vad som kan göras för att åtgärda dem. De flesta av de svarande kommunerna (81 procent) anger att de samråder med funktionshindersorganisationer i arbetet med att förbättra tillgängligheten i kommunens verksamhet. Lite mindre än hälften av dessa kommuner anger att de under de senaste två åren har utvärderat samråden i samarbete med funktionshinderorganisationerna.

Tabell 23. Antal och andel (procent) svarande kommuner som samråder med funktionshindersorganisationer i arbetet med att förbättra tillgängligheten i kommunens verksamhet, 2019

	Antal	Andel (%) av svarande
Ja	148	81
Ibland	29	16
Nej	5	3
Ej svar	6	.
Totalt	188	100

Tabell 24. Antal och andel (procent) av svarande kommuner med samråd som i samarbete med funktionshindersorganisationerna har utvärderat samråden under de senaste två åren, 2019

	Antal	Andel (%) av svarande med samråd
Ja	73	42
Nej	101	58
Ej svar	3	.
Totalt	177	100

Många kommuner har ökat möjligheterna till anställning

Genom att vidta åtgärder för att öka möjligheterna för personer med funktionsnedsättning att bli anställda i kommunen kan fler söka arbete och bli anställda på kommunerna. De flesta (79 procent) av de svarande kommunerna har vidtagit någon åtgärd för att öka möjligheterna för personer med funktionsnedsättning att bli anställda i kommunen. Vanligast är att kommunerna gjort detta genom tillgänglighetsanpassningar i lokaler eller genom att erbjuda praktikplatser, lärlingsplatser eller motsvarande för vissa grupper.

Tabell 25. Antal och andel (procent) svarande kommuner som har vidtagit åtgärder för att öka möjligheterna för personer med funktionsnedsättning att bli anställda i kommunen, 2019

	Antal	Andel (%) av svarande
Ja, på något sätt	141	79
varav		
Genom tillgänglighetsanpassning i lokalerna och på arbetsplatsen	88	49
Genom att erbjuda praktikplatser, lärlingsplatser eller motsvarande	81	45
Genom att förbättra tillgängligheten i rekryteringsprocessen	36	20
På annat sätt	43	24
Nej, har inte vidtagit åtgärder	38	21
Ej svar	9	.
Totalt	188	100

Uppföljning av regioner 2019

Uppföljning av regioner visar att alla svarande regioner har funktionshindersperspektiv i något styrdokument. Knappt hälften har mål för att öka tillgängligheten.

För att följa upp hur regioner arbetar systematiskt och övergripande med funktionshindersfrågor skickar MFD årligen ut en enkät till samtliga regioner. År 2019 svarade 19 av 21 regioner på enkäten vilket betyder att 90 procent av landets regioner lämnade svar.

Vanligt med funktionshindersperspektiv i styrdokument

För att skapa systematik och struktur i arbetet med funktionshindersfrågor kan arbetet utgå från en specifik strategi eller integreras i andra övergripande styrdokument. Alla svarande regioner har skrivningar i något av sina styrdokument som anger att det ska finnas ett funktionshindersperspektiv i regionens verksamhet. Två tredjedelar (13 av 19) anger att FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning har varit vägledande i arbetet med att ta fram skrivningarna.

Tabell 26. Antal och andel (procent) svarande regioner som anger att det i regionens styrdokument finns skrivningar som anger att det ska finnas ett funktionshindersperspektiv i regionens verksamhet, 2019

	Antal	Andel (%) av svarande
Ja, i alla eller de flesta	7	37
Ja, i något eller några	12	63
Nej	0	0
Ej svar	0	.
Totalt	19	100

Tabell 27. Antal och andel (procent) av svarande regioner med skrivningar i styrdokument som anger att FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning har varit vägledande i arbetet med att ta fram skrivningarna, 2019

	Antal	Andel (%) av svarande regioner med skrivningar i styrdokument
Ja	13	68
Nej	6	32
Ej svar	0	.
Totalt	19	100

Ungefär hälften av de svarande regionerna (9 av 19) anger att de har en övergripande strategi eller plan för hur tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning ska öka i regionen.

Tabell 28. Antal och andel (procent) svarande regioner som anger att regionen har en övergripande strategi eller plan för hur tillgängligheten för personer ska öka i regionen, 2019

	Antal	Andel (%) av svarande
Ja	9	47
Nej	10	53
Ej svar	0	.
Totalt	19	100

Mätbara mål är viktiga instrument på styr- och ledningsnivå och underlättar uppföljningsarbetet i regionerna. Knappt hälften av de svarande regionerna (8 av 19) har mätbara mål för att öka tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning. Alla dessa regioner, utom en som nyligen antagit sina mål, anger att regionen har följt upp något av målen under de senaste två åren.

Tabell 29. Antal och andel (procent) svarande regioner som har mätbara mål för att öka tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning, 2019

	Antal	Andel (%) av svarande
Ja	8	42
Nej	11	58
Ej svar	0	.
Totalt	19	100

Tabell 30. Antal och andel (procent) av svarande regioner med mål som under de senaste två åren har följt upp målen, 2019

	Antal	Andel (%) av svarande regioner med mål
Ja, alla eller de flesta mål	5	71
Ja, något eller några mål	2	29
Nej	0	0
Inte relevant då målen nyligen är antagna	1	.
Totalt	8	100

Varannan region har haft kunskapshöjande insatser

Drygt hälften av de svarande regionerna (11 av 19) har under de senaste två åren genomfört insatser för att öka kunskapen hos förtroendevalda eller tjänstepersoner på ledningsnivå om tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning.

Tabell 31. Antal och andel (procent) svarande regioner som under de senaste två åren har genomfört utbildningar eller liknande insatser för att öka kunskapen hos förtroendevalda eller tjänstemän på ledningsnivå om tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning, 2019

	Antal	Andel (%) av svarande
Ja	11	58
varav för både förtroendevalda och tjänstemän på ledningsnivå	6	32
tjänstemän på ledningsnivå endast	3	16
förtroendevalda endast	2	11
Nej	8	42
Ej svar	0	.
Totalt	19	68

De flesta regioner ställer krav vid upphandling

Att ställa krav på tillgänglighet i upphandlingar är ett effektivt sätt att förbättra tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning. De flesta av de svarande regionerna (16 av 19) ställer krav på tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning vid upphandlingar och inköp av varor och tjänster som ska användas av fysiska personer.

Tabell 32. Antal och andel (procent) svarande regioner som ställer krav på tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning vid upphandlingar och inköp av varor och tjänster som ska användas av fysiska personer, 2019

	Antal	Andel (%) av svarande
I alla eller de flesta upphandlingar	7	37
I någon eller några upphandlingar	9	47
Ställer inga krav	3	16
Ej svar	0	.
Totalt	19	100

Vanligt med samråd med funktionshindersorganisationer

Genom att föra dialog och inhämta kunskap och synpunkter från personer med funktionsnedsättning kan regionerna få ökad kunskap om hinder för delaktighet och vad som kan göras för att åtgärda dem. Alla (19) svarande regioner anger att de samråder med funktionshinders-organisationer i arbetet med att förbättra tillgängligheten i regionens verksamhet. Knappt hälften (8 av 19) anger att de i samarbete med funktionshindersorganisationerna har utvärderat samrådet under de senaste två åren.

Tabell 33. Antal och andel (procent) svarande regioner som samråder med funktionshindersorganisationer i arbetet med att förbättra tillgängligheten i regionens verksamhet, 2019

	Antal	Andel (%) av svarande
Ja	15	79
Ibland	4	21
Nej	0	0
Ej svar	0	.
Totalt	19	100

Tabell 34. Antal och andel (procent) av svarande regioner med samråd som i samarbete med funktionshindersorganisationerna har utvärderat samråden under de senaste två åren, 2019

	Antal	Andel (%) av svarande med samråd
Ja	8	44
Nej	10	56
Ej svar	1	.
Totalt	19	100

Nästan alla regioner har ökat möjligheterna till anställning

Genom att vidta åtgärder för att öka möjligheterna för personer med funktionsnedsättning att bli anställda i regionen kan fler söka arbete och bli anställda inom regionernas verksamheter. Nästan alla svarande regioner (17 av 19) har vidtagit någon åtgärd för att öka möjligheterna för personer med funktionsnedsättning att bli anställda i regionens verksamhet. Vanligast är att regionerna har gjort detta genom tillgänglighetsanpassningar i lokalerna och på arbetsplatsen. Andra åtgärder är att erbjuda praktikplatser, lärlingsplatser eller motsvarande samt att förbättra rekryteringsprocesserna.

Tabell 35. Antal och andel (procent) svarande regioner som har vidtagit åtgärder för att öka möjligheterna för personer med funktionsnedsättning att bli anställda i regionen, 2019

	Antal	Andel (%) av svarande
Ja, på något sätt varav	17	89
Genom tillgänglighetsanpassning i lokalerna och på arbetsplatsen	12	63
Genom att erbjuda praktikplatser, lärlingsplatser eller motsvarande	10	53
Genom att förbättra tillgängligheten i rekryteringsprocessen	8	42
På annat sätt	2	11
Nej, har inte vidtagit åtgärder	2	11
Ej svar	0	.
Totalt	19	100

Uppföljning av myndigheter 2019

Uppföljningen visar att myndigheterna känner till sitt ansvar att arbeta med tillgänglighet och delaktighet men att arbetet kan bli mer strategiskt för att bättre nå resultat i verksamhetens alla delar.

Hösten 2019 följde MFD upp de statliga myndigheternas arbete för att göra sin verksamhet, sina lokaler och sin information tillgänglig för personer med funktionsnedsättning. Det var 249 myndigheter som svarade på enkäten vilket motsvarar 93 procent av myndigheterna.

Vanligt med handlingsplan och samordnare

Det nationella målet för funktionshinderspolitiken syftar till att skapa jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhället för personer med funktionsnedsättning. Majoriteten av myndigheterna anger att det på myndigheten finns kännedom om det nationella målet och inriktningen för funktionshinderspolitiken. Det är 20 procent som anger att det finns kännedom bland de flesta och 76 procent som anger att finns kännedom bland vissa. Endast 4 procent av myndigheterna anger att det inte finns någon kännedom om målet på myndigheten.

Tabell 36. Antal och andel (procent) svarande myndigheter som anger att det finns kännedom om det nationella målet och inriktningen för funktionshinderspolitiken, 2019

	Antal	Andel (%) av svarande
Ja, bland de flesta	50	20
Ja, bland vissa	189	76
Nej	10	4
Total	249	100

De flesta myndigheterna, 79 procent, anger att de arbetar systematiskt med att förbättra tillgängligheten i lokaler, verksamhet och information via en handlingsplan för tillgänglighet eller i andra styrande dokument som planer, dokument och strategier.

Tabell 37. Antal och andel (procent) svarande myndigheter som arbetar systematiskt med att förbättra tillgängligheten i lokaler, verksamhet och information via en handlingsplan för tillgänglighet eller i andra styrande dokument som till exempel planer, dokument eller strategier, 2019

	Antal	Andel (%) av svarande
Ja	197	79
Nej	51	21
Ej svar	1	.
Total	249	100

Det är 71 procent som anger att det finns någon eller några personer på myndigheten som har ansvar för att samordna det interna arbetet med att förbättra tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning.

Tabell 38. Antal och andel (procent) svarande myndigheter som anger att det finns någon eller några på myndigheten som har ansvar för att samordna det interna arbetet med att förbättra tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning, 2019

	Antal	Andel (%) av svarande
Ja	175	71
Nej	72	29
Ej svar	2	.
Total	249	100

Förbättringspotential för genomförande av samråd

Samråd med det civila samhället och intresseorganisationer är ett sätt att förbättra kvalitet i beslut och skapa en gynnsam utveckling för delaktighet i samhället. Det är 56 procent av myndigheterna som anger att de samråder med funktionshindersorganisationerna i enstaka frågor som direkt eller indirekt berör personer med funktionsnedsättning. Det är 10 procent av myndigheterna som anger att de samråder systematiskt med funktionshinderorganisationerna. Det är 34 procent av myndigheterna som anger att de inte samråder alls i frågor som berör personer med funktionsnedsättning.

Tabell 39. Antal och andel (procent) svarande myndigheter som samråder med funktionshindersorganisationer i frågor som direkt eller indirekt berör personer med funktionsnedsättning, 2019

	Antal	Andel (%) av svarande
Ja, vi samråder i enstaka frågor	128	56
Ja, vi samråder systematiskt med funktionshindersorganisationerna	21	10
Nej, vi samråder inte i frågor som berör personer med funktionsnedsättning	78	34
Nej vi arbetar inte med frågor som rör personer med funktionsnedsättning	21	.
Ej svar	1	.
Total	249	100

Arbetsmiljö och rekrytering

För att personer med funktionsnedsättning ska kunna arbeta på lika villkor som andra behöver arbetsmiljön vara öppen, inkluderande och tillgänglig. Nästan alla myndigheter anger att de inkluderar tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning i det systematiska arbetsmiljöarbetet. Det är 33 procent som anger att de inkluderar tillgänglighet i hög grad och 60 procent som anger att de gör detta i viss mån. Det är 7 procent av myndigheterna som anger att de inte inkluderar tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning i det systematiska arbetsmiljöarbetet.

Tabell 40. Antal och andel (procent) svarande myndigheter som inkluderar tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning i det systematiska arbetsmiljöarbetet, 2019

	Antal	Andel (%) av svarande
Ja, i hög grad	82	33
Ja, i viss mån	147	60
Nej	18	7
Ej svar	2	.
Total	249	100

En tillgänglig rekryteringsprocess handlar om att förebygga att diskriminering och förutfattade meningar styr urvalet bland de sökande. Det handlar också om att se till att annonser, ansökningsformulär och intervjusituationer är tillgängliga. De flesta myndigheterna anser att de har en rekryteringsprocess

som i hög grad eller delvis säkerställer att personer med funktionsnedsättning får lika möjligheter som andra att söka och konkurrera om tjänster. Drygt hälften, 56 procent, anser att de leva upp till detta i hög grad och 41 procent anser att de leva upp till detta i viss mån. Endast 3 procent av myndigheterna anser att de inte har rekryteringsprocesser som ger lika möjligheter för personer med funktionsnedsättning.

Tabell 41. Antal och andel (procent) svarande myndigheter som har en rekryteringsprocess som säkerställer att personer med funktionsnedsättning ges lika möjligheter som andra att söka och konkurrera om tjänster på myndigheten, 2019

	Antal	Andel (%) av svarande
Ja, i hög grad	140	56
Ja, i viss mån	102	41
Nej	7	3
Total	249	100

En tredjedel saknar krav på tillgänglighet vid upphandling

Att ställa krav på tillgänglighet i upphandlingar är ett effektivt sätt att förbättra tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning. Det är 17 procent av myndigheterna som anger att de har ställt krav i alla eller de flesta upphandlingarna. Det är 48 procent av myndigheterna som anger att de har ställt krav i någon eller några upphandlingar. Det är ungefär en tredjedel av myndigheterna, 35 procent, som anger att de inte har ställt krav på tillgänglighet alls.

Tabell 42. Antal och andel (procent) svarande myndigheter som under de senaste två åren har ställt krav på tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning vid upphandling, 2019

	Antal	Andel (%) av svarande
Ja, i alla eller de flesta upphandlingar	41	17
Ja, i någon eller några upphandlingar	120	48
Nej	86	35
Ej svar	2	.
Total	249	100

Flertalet inventerar information och kommunikation

Att inventera tillgängligheten i information och kommunikation är ett sätt att identifiera hinder och besluta om åtgärder för att förbättra tillgängligheten. Under de senaste två åren har flertalet av myndigheterna inventerat tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning i intern och extern information och kommunikation. Det är 36 procent som anger att de har inventerat i de flesta delar och 43 procent som anger att de har inventerat i några delar. Det är 21 procent av myndigheterna som anger att de inte har genomfört en inventering.

Tabell 43. Antal och andel (procent) svarande myndigheter som under de senaste två åren har inventerat tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning i intern och extern information och kommunikation, 2019

	Antal	Andel (%) av svarande
Ja, i de flesta delar	88	36
Ja, i några delar	105	43
Nej	52	21
Ej svar	4	.
Total	249	100

Vanligt med tillgängliga webbplatser samt ljud-och videoproduktioner

Nästan alla myndigheter anger att de utformar externa webbplatser, e-tjänster och mobilapplikationer på ett tillgängligt sätt i hög grad eller i viss mån. Det är 43 procent som anger att de gör det i hög grad och 50 procent som anger att de gör det i viss mån. Det är 7 procent av myndigheterna som anger att de inte har utformat webbplatser, e-tjänster och mobilapplikationer på ett tillgängligt sätt.

Tabell 44. Antal och andel (procent) svarande myndigheter som har utformat den externa webbplatsen, e-tjänster och mobilapplikationer på ett tillgängligt sätt, 2019

	Antal	Andel (%) av svarande
Ja, i hög grad	107	43
Ja, i viss mån	124	50
Nej	16	7
Ej svar	2	.
Total	249	100

När det gäller ljud- och videoproduktioner anger 35 procent av myndigheterna att alla eller de flesta av myndighetens ljud- och videoproduktioner är tillgängliga för personer med funktionsnedsättning. Drygt hälften, 51 procent, anger att vissa produktioner är tillgängliga. Det är 14 procent som anger att de inte har tillgängliga ljud- och videoproduktioner.

Tabell 45. Antal och andel (procent) svarande myndigheter som har utformat interna arbetssystem och intranät på ett tillgängligt sätt, 2019

	Antal	Andel (%) av svarande
Ja, i hög grad	38	15
Ja, i viss mån	145	59
Nej	64	26
Ej svar	2	.
Total	249	100

Majoriteten tänker på tillgänglighet när de genomför arrangemang

Tillgänglighet vid interna och externa arrangemang handlar om att alla ska kunna ta del av möten, seminarier och konferenser. Majoriteten av myndigheterna anger att alla, de flesta eller vissa av deras arrangemang är tillgängliga för personer med funktionsnedsättning. Det är 61 procent som anger att alla eller de flesta arrangemang är tillgängliga och 34 procent som anger att vissa arrangemang är tillgängliga. Det är 4 procent av myndigheterna som anger att deras interna och externa arrangemang inte är tillgängliga för personer med funktionsnedsättning.

Tabell 46. Antal och andel (procent) svarande myndigheter som anger att interna och externa arrangemang, exempelvis möten, seminarier eller konferenser, är tillgängliga för personer med funktionsnedsättning, 2019

	Antal	Andel (%) av svarande
Ja, alla eller de flesta	153	61
Ja, vissa	84	34
Nej	11	4
Ej svar	1	.
Total	249	100

Interna arbetssystem och intranät kan bli mer tillgängliga

De interna arbetssystemen och intranäten bör vara utformade så att alla medarbetare kan använda dem. Enbart 15 procent av myndigheterna anser att de i hög grad utformar interna arbetssystem och intranät på ett tillgängligt sätt. Desto fler, 59 procent, anser att myndigheten gör det i viss mån. Drygt en femtedel, 26 procent, anger att myndigheten inte utformar arbetssystem och intranät på ett tillgängligt sätt.

Tabell 47. Antal och andel (procent) svarande myndigheter som har utformat interna arbetssystem och intranät på ett tillgängligt sätt, 2019

	Antal	Andel (%) av svarande
Ja, i hög grad	38	15
Ja, i viss mån	145	59
Nej	64	26
Ej svar	2	.
Total	249	100

Varierar om beslut som rör enskilda personer är tillgängligt utformade

För att personer med funktionsnedsättning ska kunna ta del av myndighetsbeslut som rör dem behöver besluten vara tillgängliga. De flesta myndigheter som fattar beslut som rör enskilda personer anser att besluten är tillgängligt utformade. Det är 19 procent av myndigheterna som anger att besluten i hög grad är tillgängligt utformade och 66 procent som anger att de i viss mån är tillgängligt utformade. Det är 15 procent av myndigheterna som anger att beslut som de fattar och som rör enskilda personer inte är tillgängligt utformade.

Tabell 48. Antal och andel (procent) svarande myndigheter som anger att beslut som de fattar och som rör enskilda personer är tillgängligt utformade, 2019

	Antal	Andel (%) av svarande
Ja, i hög grad	36	19
Ja, i viss mån	123	66
Nej	28	15
Ej relevant, vi handlägger inte ärenden där enskild är part	60	.
Ej svar	2	.
Total	249	100

Många har inventerat huvudkontorets lokaler

Att inventera tillgängligheten är ett sätt att identifiera hinder och besluta om åtgärder. Många myndigheter anger att de har inventerat tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning på sitt huvudkontor under de senaste två åren. Det är 65 procent som anger att de har gjort det i de flesta delar av huvudkontorets lokaler och 19 procent som anger att de har gjort det i några delar av huvudkontorets lokaler. Det är 15 procent av myndigheterna som inte har genomfört en inventering.

Tabell 49. Antal och andel (procent) svarande myndigheter som har inventerat tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning i huvudkontorets lokaler under de senaste två åren, 2019

	Antal	Andel (%) av svarande
Ja, i de flesta delar	163	65
Ja, i några delar	47	19
Nej	38	15
Ej svar	1	.
Total	249	100

De flesta arbetar för att göra lokaler tillgängliga för medarbetare

Att göra lokaler tillgängliga för medarbetare med funktionsnedsättning innebär att myndigheter behöver tänka på att alla anställda ska kunna nå och använda alla rum och utrymmen. De flesta av myndigheterna anger att de arbetar med att utforma lokalerna så att arbetsplatsen blir tillgänglig för medarbetare med funktionsnedsättning. Det är 63 procent som anger att de gör det i hög grad och 31 procent som anger att de gör det i viss mån. Det är 6 procent av myndigheterna som anger att de inte arbetar med detta.

Tabell 50. Antal och andel (procent) svarande myndigheter som arbetar med att utforma lokalerna så att arbetsplatsen blir tillgänglig för medarbetare med funktionsnedsättning, 2019

	Antal	Andel (%) av svarande
Ja, i hög grad	158	63
Ja, i viss mån	76	31
Nej	15	6
Total	249	100

Säkerhet vid brand och nödsituationer kan bli bättre

Alla som vistas i myndigheternas lokaler ska kunna utrymma dem vid brand eller annan nödsituation. Det är 42 procent av myndigheterna som anger att lokalerna i hög grad är tillgängligt utformade så att personer med funktionsnedsättning kan sätta sig i säkerhet vid brand och i andra nödsituationer. Det är 47 procent av myndigheterna som anger att lokalerna i viss mån är tillgängligt utformade. Det är 11 procent av myndigheterna som anger att lokalerna inte är tillgängligt utformade på ett sätt som gör att personer med funktionsnedsättning kan sätta sig i säkerhet vid brand och i andra nödsituationer.

Tabell 51. Antal och andel (procent) svarande myndigheter som anger att lokalerna tillgängligt utformade så att personer med funktionsnedsättning kan sätta sig i säkerhet vid brand och i andra nödsituationer, 2019

	Antal	Andel (%) av svarande
Ja, i hög grad	104	42
Ja, i viss mån	117	47
Nej	26	11
Ej svar	2	.
Total	249	100

Många beaktar tillgänglighetsaspekter kopplat till allergi

Många myndigheter anger att lokalerna och miljön i hög grad eller i viss mån är utformad så att de inte orsakar besvär för personer med allergi eller annan överkänslighet. Det är 51 procent som anger att det är så i hög grad och 42 procent som anger att det är så i viss mån. Det är 7 procent av myndigheterna som anger att lokalerna inte är tillgängliga för personer med allergi eller annan överkänslighet.

Tabell 52. Antal och andel (procent) svarande myndigheter som anger att lokalerna och miljön är utformade så att de inte orsakar besvär för personer med allergi eller annan överkänslighet, 2019

	Antal	Andel (%) av svarande
Ja, i hög grad	126	51
Ja, i viss mån	106	42
Nej	17	7
Total	249	100

Vanligt att tänka på fysiska tillgänglighetsaspekter för i lokalerna

Det är 88 procent av myndigheterna som anger att det i hög grad är möjligt för personer med funktionsnedsättning att ta sig till och genom myndighetens huvudentré och 10 procent som anger att detta är möjligt i viss mån. Endast 2 procent av myndigheterna anger att det inte är möjligt.

Det är 84 procent av myndigheterna som har publika delar i sina lokaler som anger att de är utformade så att besökare med funktionsnedsättning kan ta sig runt i hög grad. Det är 16 procent som anger att det är möjligt att ta sig runt i viss mån. En av alla av de svarande myndigheterna anger att det inte är möjligt för besökare att ta sig runt i de publika delarna av myndighetens lokaler.

Tabell 53. Antal och andel (procent) svarande myndigheter som anger att det är det möjligt för personer med funktionsnedsättning att ta sig till och genom huvudentrén, 2019

	Antal	Andel (%) av svarande
Ja, i hög grad	217	88
Ja, i viss mån	25	10
Nej	6	2
Ej svar	1	.
Total	249	100

Tabell 54. Antal och andel (procent) svarande myndigheter som anger att de publika delarna av era lokaler är tillgängligt utformade så att besökare med funktionsnedsättning kan ta sig runt, 2019

	Antal	Andel (%) av svarande
Ja, i hög grad	192	84
Ja, i viss mån	35	16
Nej	1	0
Ej relevant, vi har inte några publika delar	21	.
Total	249	100

De flesta myndigheter, 95 procent, anger att de har tillgängligt utformade toaletter som fungerar för personer med rörelsenedsättning. Det är 5 procent av myndigheterna som anger att det inte har tillgängliga toaletter.

Tabell 55. Antal och andel (procent) svarande myndigheter som anger att de i sina publika lokaler har tillgängligt utformade toaletter som fungerar för personer med rörelsenedsättning, 2019

	Antal	Andel (%) av svarande
Ja, färre än en per publikt våningsplan	14	6
Ja, minst en per publikt våningsplan	222	89
Nej	12	5
Ej svar	1	.
Total	249	100

Det är vanligt att myndigheterna anger att det finns kontrastmarkeringar på trappor, dörrar och stora glasytor, och andra viktiga funktioner som till exempel ringklockor och dörröppnare. Det är 50 procent som anger att detta i hög grad finns på myndigheten och 44 procent som anger att detta i viss mån finns på myndigheten. Det är 5 procent av myndigheterna som anger att de inte har några kontrastmarkeringar.

Tabell 56. Antal och andel (procent) svarande myndigheter som anger att det finns kontrastmarkeringar på trappor, dörrar och stora glasytor, och andra viktiga funktioner som till exempel ringklockor och dörröppnare, 2019

	Antal	Andel (%) av svarande
Ja, i hög grad	125	51
Ja, i viss mån	110	44
Nej	13	5
Ej svar	1	.
Total	249	100

Hörteknik underlättar för personer med hörapparat eller cochleaimplantat att höra. Det är 32 procent av myndigheterna som anger att det finns tillgång till hörteknik i alla eller de flesta mötes- eller konferensrum. Det är 45 procent som anger att det finns tillgång till hörteknik i något eller några mötes- eller konferensrum. Det är 23 procent av myndigheterna som anger att det inte finns tillgång till hörteknik på myndigheten.

Tabell 57. Antal och andel (procent) svarande myndigheter som anger att det finns tillgång till hörteknik i mötes- och konferensrum, 2019

	Antal	Andel (%) av svarande
Ja, i alla eller de flesta mötes- eller konferensrum	80	32
Ja, i något eller några mötes- eller konferensrum	111	45
Nej	57	23
Ej svar	1	.
Total	249	100

Det är 60 procent av myndigheterna som anger att deras skyltar, symboler och texter i hög grad är utformade så att de är lätta att upptäcka, läsa och begripa. Det är 37 procent som anger att det är så i viss mån. Det är 3 procent som anger att detta inte stämmer för deras myndighet.

Tabell 58. Antal och andel (procent) svarande myndigheter som anger att skyltar, symboler och texter i lokalerna är utformade så att de är lätta att upptäcka, läsa och begripa, 2019

	Antal	Andel (%) av svarande
Ja, i hög grad	149	60
Ja, i viss mån	91	37
Nej	8	3
Ej svar	1	.
Total	249	100

Myndigheten för delaktighet
Box 1210, 172 24 Sundbyberg
08-600 84 00
info@mfd.se
www.mfd.se